

www.agravista.md CEL MAI COMPLET PORTAL AGRICOL DIN MOLDOVA

CITITI ÎN NUMĂRUL CURENT:

**Afacere socială cu implicarea
femeilor din zona rurală**

3

**Ion Sălaru: „Doar 10%
din fântâni conțin o apă
conformă normelor sanitare”**

7

**Alegerea unei vaci
de lapte**

8

**Materiale de studiu editate
de AGROinform pentru fermierii
din republică**

9

**Solicitați întoarcerea banilor
pentru medicamente**

12

ANUL AGRICOL 2015 ÎNCEPE CU GREUTĂȚI

Pe fundalul crizei politice și devalorizării monedei naționale, agricultorii o duc tot mai greu. Vasile Bumacov, ministrul în exercițiu al Agriculturii și Industriei Alimentare, a recunoscut zilele trecute în fața presei, că ne așteaptă un an agricol foarte dificil. Potrivit ministrului, scumpirile din ultima perioadă, condiționate de devalorizarea leului, vor lovi drastic în rentabilitatea cultivării culturilor agricole. De cealaltă parte, agricultorii nici până astăzi nu cunosc care va fi suma subvențiilor pentru anul curent.

Potrivit ministrului în exercițiu Bumacov, semințele, chimicalele, fertilizanzii constituie o bună parte din costurile de producere al alimentelor. Luând în considerare faptul că aceste mărfuri s-au scumplit cu cel puțin 1/3, situația agricultorilor este una foarte dificilă. „În aceste condiții se impune mobilizarea tuturor factorilor de decizie pentru redresarea cât mai grabnică a situației. Aceasta e realitatea, așa se începe acest an agricol. Va trebui să facem tot ce este posibil ca să ne descurcăm”, consideră ministrul.

În partea opusă, agricultorii, în pofida condițiilor dificile în care își desfășoară activitatea, nu cunosc măcar care va fi suma subvențiilor de care vor putea beneficia în anul curent. Iurie Hurmuzachi, vicedirector

AGROinform susține că agricultorii sunt preocupați de trei probleme majore. Primul lucru care îi interesează se referă la măsurile care vor fi subvenționate anul curent. A doua întrebare vizează problema datoriilor de anul trecut la subvenționare. Ultima preocupare ține de modul de acordare a creditului polonez. Ministerul Finanțelor a prezentat la finele anului trecut o sumă potențială a subvențiilor pentru anul curent: 610 milioane de lei, aici fiind incluse și banii din fondurile ENPARD, ceea ce i-a nemulțumit pe agricultori.

AGRICULTORII NEMULȚUMIȚI

Iurie Hurmuzachi susține că anul acesta era așteptată o sumă mult mai mare

pentru subvențiile din agricultură. „Ne așteptam să fie cel puțin un miliard de lei. Este o matematică simplă, guvernul își menține cota de 500 de milioane, mai sunt 317 milioane ENPARD, mai adăugăm de la accizele de la motorina importată în scopuri agricole și ajungem la un miliard de lei. Sunt bani necesari ca să stimulăm agricultura, să ridicăm competitivitatea produselor și să diminuăm consecințele problemelor de anul trecut. În caz că vorbim despre 610 milioane, de aici 230 milioane sunt datoriile de anul trecut, 317 milioane vin de la ENPARD. Atunci care este contribuția Guvernului? Extrem de minoră”.

Continuare în pagina 2

**Vă puteți abona la ziarul nostru
la toate oficiile poștale din țară** ➔ **16**

■ EDITORIAL

LINIȘTEA
DE DINAINTE

Arina ROȘCA

Nu s-au schimbat prea multe lucruri după apariția ultimului număr de ziar. Uneori există senzația că nimic nu se întâmplă în țară. De fapt, în fiecare zi câte ceva se întâmplă, evenimente mai mult sau mai puțin ciudate, liniște este doar la nivel de

reacții ale instituțiilor de stat. Din bănci dispar milioane, miniștrii spun minciuni primului ministru, medicii cer pacienților să-și cumpere singuri medicamente, bătrânii mor pe băncile din fața spitalelor, fără a mai primi ajutor medical, străinii nu mai vor să contribuie la dezvoltarea unor proiecte, pentru că nu sunt siguri că banii lor vor fi folosiți eficient etc. Leul, între timp, scade vertiginos, un euro este aproape de pragul de 22 lei, iar dolarul nu se lasă mai prejos și îl ajunge din urmă. Experții ne „liniștesc” spunându-ne că putem ajunge să dăm și 40 de lei pentru un euro și nu este un scenariu fantastic, din păcate. Uneori există impresia că țara a rămas fără stăpân, altfel nu se prea poate de explicat lipsa de interes a celor care guvernează față de ceea ce se întâmplă în jur.

Între timp prețurile cresc în fiecare zi. Cresc în liniște, la fel cum se fură și băncile. Nimeni nu reacționează. Ai senzația de liniște, liniște de dinaintea furtunii. Toți „își fac munca” în liniște și pace.

În toată această stare de liniște dubioasă, bucură știrile despre reușitele agricultorilor moldoveni. Merele noastre au ajuns în Bangladesh, Egipt, Berlin, Dubai, Maroc etc. Străinilor le plac fructele și vor să le importe pentru conaționalii lor. Este bine că avem succes, dar totodată este trist că în toate aceste acțiuni producătorii sunt sprijiniți mai mult de străini, decât de „ai noștri”, de parcă străinilor ar trebui să le pese mai mult. Cât de greu le este să reziste în aceste condiții, să facă față crizei care i-a afectat și încă să caute noi piețe de desfacere, doar ei știu. Aici, acasă, ei nu știu măcar dacă vor avea subvenții în acest an.

„Ai noștri” sunt preocupați de coaliții și programe de guvernare. În sfârșit, după o perioadă lungă, există un potențial Guvern care și-a prezentat programul de activitate. Este un program bun, spun experții, ar trebui însă ca noul Guvern să fie mai întâi votat, apoi să înceapă să realizeze ce și-a propus. Combaterea corupției este primul capitol din program...

ANUL AGRICOL 2015
ÎNCEPE CU GREUTĂȚI

Sfârșit.
Început în pag. 1

Potrivit vicedirectorului AGROinform, în urma unei analize realizate de organizație privind evoluția prețurilor, s-a observat că prețurile la mijloacele de aprovizionare au crescut cu mult mai mult decât cele la produsele agricole, astfel punându-i în situație complicată pe producători.

Alexandru Slusari, președinte Uniagroprotect susține la rândul lui că situația în sector este dificilă. „Avem al doilea an la rând deprecierea leului. Agricultura depinde cam 90 la sută de import. Toate inputurile pe care noi le importăm, semințe, pesticide, fertilizanți, piesele de schimb au crescut la preț cam cu 20-25 %”. Potrivit lui, mulți agricultori au început investițiile, apoi s-au pomenit în fața embargoului și a calamităților naturale și acum nu știu cum să iasă din situație. În aceste condiții, statul ar fi trebuit să vină în susținerea agricultorilor, alături de parteneri străini, dar nu să micșoreze cota subvențiilor. „Am demonstrat că ne putem reorienta pe alte piețe, nu ne este ușor, se poate, sunt succe-

se, dar încă este mult de muncă. Muncă și surse financiare. La moment avem credite care se scumpesc, un proiect polonez care nu este funcțional și un șir de alte probleme”.

Potrivit lui Slusari, europenii prin cele 340 de milioane de lei din fondurile ENPARD, în premieră alocă asemenea sumă pentru subvenționarea directă a agricultorilor. „Acești bani, în opinia europenilor vin ca supliment la banii, care alocă statul. Deci, aceste 340 mln. trebuiau să fie adăugate la minimum 500 mln. lei din surse interne, astfel încât fondul de subvenționare să constituie minimum 840 mln. lei. Însă ceea ce propune Ministerul Finanțelor este o bătaie de joc față de agricultori și o discreditare a

sprijinului european. Culmea cinismului constă în faptul că toată această „economie” pe veniturile agricultorilor se produce pe fondul scumpirilor resurselor pentru producere agricolă”.

SUBVENȚIILE –
VITALE PENTRU
AGRICULTURĂ

Ministrul Bumacov susține că problema sumei subvențiilor nu depinde atât de mult de Ministerul Finanțelor, cât de Comisia Agrară din Parlament, cei care până la urmă vor decide câți bani vor primi agricultorii în acest an. „În ultima perioadă am impresia că toată lumea a uitat de agricultură, fiind preo-

cupată mai mult de problemele politice. Să nu uităm că în ultimii doi ani acest sector a avut creșteri spectaculoase. În prezent agricultorii sunt într-un proces de investiții. Ar fi extrem de greșit să ne oprim acum, ei să se dezamăgească și să nu mai investească, ar fi o catastrofă. Vom pierde de zeci și sute de ori mai mult, decât dacă am oferi subvențiile solicitate, care trebuie să-i convingă pe agricultori să nu dea înapoi”.

Potrivit ministrului, ajutoarele din partea europenilor vor fi în creștere pe viitor, doar că este necesar să nu ne blocăm într-o situație periculoasă, să nu încetăm procesul de dezvoltare a domeniului. Ministrul vine la rândul lui în sprijinul agricultorilor și declară că este complicat pentru bugetul statului să aloce o sumă mai mare în acest an, dar suma subvențiilor ar trebui să rămână măcar la nivelul celei de anul trecut, 500 milioane, iar fondurile ENPARD să nu fie amestecate în aceste sume. „Nici într-un caz acest fond nu poate fi comasat într-o sumă cu subvențiile din partea statului”, crede Bumacov.

A. R.

PARLAMENTUL NU A VOTAT GUVERNUL

Doar 42 de deputați au acordat votul de încredere pentru Guvernul Leancă, în ședința de ieri a Parlamentului, iar asta înseamnă că Moldova a rămas fără Guvernare.

Voturile au fost oferite de către deputații liberal-democrați și cei democrați. Socialiștii au refuzat să acorde votul de încredere pentru programul de activitate a Guvernului, optând pentru alegeri anticipate, iar liberalii au propus amânarea ședinței. Guvernul avea nevoie de 51 voturi pentru a putea fi investit.

Înainte de procedura de vot, liderul PL, Mihai Ghimpu a solicitat o pauză până marți ca partidele pro-europene să convină pentru o majoritate parlamentară. Președintele Parlamentului, Andrian Candu nu a acceptat propunerea lui Ghimpu argumentând că este ilegală, în condițiile în care cele 15

zile de la desemnarea candidatului pentru premier au expirat. Liderul PCRM Vladimir Voronin a explicat de ce nu a votat pentru Guvernul Leancă. Potrivit lui, miniștrii desemnați nu o să poată face față problemelor actuale din țară.

Președintele R. Moldova Nicolae Timofti trebuie să desemneze acum

un nou candidat pentru funcția de prim-ministru. Constituția îi dă dreptul să desemneze același candidat. Dacă trei încercări de a instala guvernul eșuează, șeful statului poate convoca alegeri parlamentare anticipate. Potrivit Constituției, nu este prevăzut un calendar precis pentru aceste acțiuni.

Federația Națională a Agricultorilor din Moldova AGROinform

Bd. Ștefan cel Mare 123V

MD – 2004, Chișinău, Moldova

Tel (+373 22) 23 56 01, fax (+373 22) 23 78 30

Organizațiile regionale ale Federației AGROinform:

Cantemir (273) 2 28 53

Drochia (252) 2 70 32

Edineț (246) 2 43 84

Fălești (259) 2 29 51

Glodeni (249) 2 40 69

Hâncești (269) 2 34 08

Nisporeni (264) 2 38 57

Orhei (235) 2 49 55

Peresecina (235) 47 2 67

Râșcani (256) 2 45 84

Ungheni (236) 2 34 55

Cahul (299) 2 14 13

AGROinform

Redactor-șef: Arina ROȘCA

Machetare: Victor PUȘCĂȘ

Adresa redacției: MD-2004, Chișinău,

bd. Ștefan cel Mare, 123 V. Tel.: 23-56-98

e-mail: publicitate@agroinform.md

www.agravista.md

Tiparul executat la tipografia «PRAG-3»

Comanda nr. 135

Tiraj: 3500

AFACERE SOCIALĂ CU IMPLICAREA FEMEILOR DIN ZONA RURALĂ

Elena Scutaru este o tânără ambițioasă care își dorește să contribuie la integrarea socială a femeilor de la sate. Modul prin care a încercat să realizeze acest obiectiv a fost să pună bazele unei afaceri sociale. Afacerea socială apare pentru a rezolva o problemă socială. Ideea tinerei a fost să propună locuri de muncă pentru femeile de la țară, înființând un atelier de împletit haine. Întreprinderea „Mara Woman” a apărut în anul 2013, iar la finele anului trecut tânăra a obținut premiul pentru abilitarea economică a femeilor din regiunea rurală din partea Organizației Națiunilor Unite în Moldova. A fost cel mai frumos cadou de sfârșit de an, susține tânăra, care i-a demonstrat că se află pe drumul cel bun.

După ce a absolvit facultatea de Marketing și logistică în anul 2007, Elena Scutaru a realizat două stagii internaționale, în Camerun și Pakistan. Aflându-se în aceste țări exotice pentru noi, tânăra a început să scrie despre noua ei viață și experiențele prin care trece. Pe blogul ei, Elena relatează într-un stil captivant și totodată amuzant despre situațiile prin care era nevoită să treacă. Încă de atunci numele Elenei, prin blogul ei, devenise cunoscut în țară. Întoarsă acasă, ea s-a angajat în calitate de manager marketing într-o companie IT internațională. Într-un anumit moment însă a decis să renunțe la tot și să înceapă proiectul „Mara Woman”. „Este probabil una din cele mai importante decizii din viața mea. Una grea, dar care a meritat cu siguranță”, susține acum Elena.

„Mara Woman” este un proiect social, care și-a propus prin intermediul unei activități economice, în acest caz vorbim despre un atelier de împletit haine, să ofere de lucru femeilor de la țară, pentru ca acestea să nu plece peste hotare, dar să-și poată câștiga existența acasă, lângă familiile lor. Pentru că a fost implicată anterior în activități de voluntariat, dar având și studii economice, tânăra a decis să îmbine cunoștințele și experiența, ajungând la concluzia că antreprenoriatul social le însumează perfect pe ambele. A ales să activeze

în sat, pentru că consideră că femeile din zonele rurale nu au suficiente oportunități pentru a rămâne acasă. „Acest lucru are un efect negativ atât din punct de vedere economic, pentru că țara pierde o importantă componentă a forței active de muncă, dar și din punct de vedere social, pentru că generații întregi de copii cresc fără mame”, ne spune tânăra.

FEMEILE NOASTRE SUNT FEMEI PUTERNICE

Începutul a fost foarte greu, din cauza lipsei unor resurse financiare. Elena a lansat un apel de colectare de fonduri în rândul agenților economici, dar și a persoanelor fizice, pentru a putea deschide atelierul. „Am apelat la multe organizații, dar într-un final tot persoane fizice ne-au ajutat mai mult. Am lansat o campanie la care au contribuit peste 200 de oameni și am reușit să angajăm prima femeie și să cumpărăm echipamentul necesar”, își amintește tânăra. După ce proiectul a început să prindă contur, cauza respectivă a fost susținută de Fundația Est – Europeană.

Atunci când a gândit proiectul, Elenei i-a venit în minte personajul Mara a lui Lucian Blaga. „Este un model de femeie care

muncеște mult și astfel poate să reușească multe în viață. Femeile noastre sunt asemănătoare Mariei, femei care au ales să rămână acasă, înfruntând lipsuri și greutăți, pentru a-și crește copiii”.

Atelierul are sediul în satul bunicii Elenei, Scoreni, Strășeni. În prezent sunt angajate cinci femei, dintre care două se ocupă cu organizarea procesului de producere, iar în atelier nemijlocit lucrează trei femei care creează produsele.

PRODUSE EXCLUSIVISTE CU ACCENT TRADIȚIONAL

Produsele Mara sunt create respectând două concepte. Primul ar fi că ele reprezintă produsele noastre naționale cunoscute de ani buni, sau sunt articole noi, dar cu elemente tradiționale. Din acestea fac parte husele și traistele cu imprimeuri naționale, covoarele din bumbac pe care le făceau bunicile noastre, ciorapii împlețiți din 100% lână, basmalele din mohair, ciupicii tradiționali. O altă gamă a produselor Mara sunt obiectele noi cum ar fi: fulare, căciuli, poncho, pături, fuste, rochii 100% bumbac, mănuși etc. „Producem mai multe accesorii, iar scopul nostru este ca oamenii să fie mândri de produsele fabricate în satul Scoreni, R. Moldova. Ne dorim foarte mult să promovăm și să păstrăm patrimoniul național prin intermediul unor obiecte noi create. Produsele noastre amintesc de cele realizate cu mult suflet de către bunicile noastre. Multe din ele renasc în atelierul nostru și la fel depunem dragoste

atunci când creăm”. Potrivit Elenei, tradițiile noastre sunt frumoase, mai ales atunci vorbim despre portul național și motivele imprimate pe acestea și trebuie să le promovăm. Astfel, în atelierul Mara, detaliile specifice poporului nostru sunt imprimate pe lucruri mai practice, care pot fi purtate zilnic, astfel promovându-le.

Fiecare produs creat de „Mara Woman” este manual sau semi-manual, ceea ce implică o muncă enormă și o dăruire a sufletului. Încă de la începutul activității, Elena și-a propus ca fiecare consumator care va achiziționa un produs, să cunoască despre faptul că în așa mod contribuie la susținerea celor care le produc. „Aceste produse au o parte din măiestria tricotezelor noastre și transmit tradiția mai departe. Anume din acest motiv este important ca deținătorul articolelor Mara să fie informat despre cauza socială, să simtă responsabilitate pentru că el acționează pentru binele societății și

creează locuri de muncă în zonele rurale. Fiecare produs poartă o etichetă cu mesajul dat”, susține tânăra.

Materia primă pentru fabricarea produselor este foarte scumpă, pentru că este cumpărată de la întreprinderi care sunt specializate în importul de lână. Tânăra susține că ar dori să o achiziționeze din țară, dar la moment acest lucru este imposibil. În prezent produsele „Mara Woman” se bucură de succes în țară, dar și peste hotare. Cei care le procură, în termeni economici sunt consumatori, dar Elena îi numește prietenii și susținătorii Mara. „Sunt oameni din țară, străini, dar și reprezentanți ai diasporelor. Produsele noastre au ajuns până în țări ca Mexic, S.U.A., Canada, Olanda, Suedia, Portugalia, Danemarca etc. Ele pot fi găsite în magazinele online și pe pagina noastră de Facebook”, ne spune Elena. Produsele create la Scoreni sunt obiecte oarecum exclusiviste, susține tânăra, pentru că ele nu se produc pe scară largă. „Pentru a mări cantitatea acestora avem nevoie de investiții destul de mari în echipament”.

Trebuie de achitat salarii, de făcut achiziții și sunt multe alte cheltuieli. Elena ne spune că o asemenea afacere are nevoie de un anumit profit, ca să poată fi continuată și să implementeze proiectele sociale planificate. „Deocamdată profit nu este, ne străduim să achităm cel puțin salariile”.

În viitor își dorește să poată extindă afacerea și în alte localități. I-ar plăcea ca alți tineri sau agenți economici să-i urmeze exemplul și să deschidă afaceri similare. „M-ar bucura tare mult dacă alții mi-ar urma exemplul. Totuși pentru ca antreprenoriatul social să se extindă, avem nevoie de anumite norme legale, pentru că în prezent, întreprinderile sociale aleg să fie sau ONG sau SRL, dar nu avem un statut juridic aparte”, consideră Elena.

Premiul pentru abilitarea economică a femeilor din regiunea rurală oferit la sfârșitul anului 2014 de către Organizația Națiunilor Unite în Moldova i-a demonstrat tinerei că se află pe drumul cel bun și trebuie să meargă cu insistență mai departe. „Nu ne-am așteptat, dar am

fost extrem de fericită să luăm acest premiu. A fost cel mai bun cadou la sfârșit de an”, ne zice tânăra.

Elena este optimistă în ce privește viitorul acestei afaceri sociale. Ea se declară mulțumită că poate contribui într-o anumită măsură ca femeile moldovence să ducă o viață liniștită la ele acasă. „Femeile rămân alături de familia lor și își pot crește copiii. Îmi sunt tare dragi, iar ele sunt fericite că au un loc de muncă”. Tânăra consideră că pentru a schimba lucrurile în societate, este nevoie de implicarea directă a fiecăruia dintre noi, altfel va fi mai greu.

Arina ROȘCA

POTENȚIALUL GUVERN A PREZENTAT PROGRAMUL DE GUVERNARE

Programul noului Guvern a fost făcut public zilele trecute. El conține 42 de pagini și este împărțit în 17 capitole. Primul capitol se referă la combaterea corupției, viitorul guvern propunându-și chiar să invite o misiune a Uniunii Europene pentru a oferi sprijin în examinarea cazurilor de corupție. Un subcapitol important se referă și la dezvoltarea sectorului agricol.

Programul de activitate al Guvernului pentru anii 2015-2018 conține 17 capitole: combaterea corupției; politica externă, securitatea și apărarea; reintegrarea țării și consolidarea statalității; dezvoltarea economică, sporirea competitivității și crearea locurilor de muncă; justiția și drepturile omului; afacerile interne și siguranța cetățeanului; buna guvernare; politici sociale pro-active; educația; sănătatea; cultura; tineret și sport; mass-media; diaspora; minoritățile naționale; protecția mediului; societatea civilă. Programul își propune creșterea bunăstării, siguranței și calității vieții cetățenilor, în special prin dezvoltarea economiei și facilitarea creării locurilor de muncă bine plătite, eradicarea corupției și garantarea supremației legii, asigurarea securității personale etc.

Autoritățile intenționează să combată fraudele financiare și să înăsprească sancțiunile pentru gestionarea inadecvată a instituțiilor bancare.

Un alt obiectiv al noului Cabinet de miniștri este asigurarea securității interne și externe. În ceea ce privește reintegrarea

țării, autoritățile pledează pentru menținerea negocierilor în formatul «5+2», dar și retragerea armamentului și trupelor rusești de pe teritoriul Moldovei. De asemenea, programul prevede și revizuirea legislației în ceea ce privește imunitatea demnitarilor. Documentul prevede și continuarea reformei justiției, inclusiv modificarea procedurii de numire a procurorului general și adoptarea unui nou Cod al Muncii.

Cea mai sigură cale pentru atingerea acestor obiective este integrarea europeană, se arată în Program. Pentru aceasta, Guvernul își propune să creeze toate premisele care vor asigura eligibilitatea țării noastre privind obținerea statutului de țară-candidat pentru aderarea la Uniunea Europeană.

PLANURI MARI PENTRU AGRICULTURĂ

Pentru sectorul agricol noul Guvern are planuri mari, expuse într-un punct din capitolul: Dezvoltarea economică, spori-

rea competitivității și crearea locurilor de muncă. Astfel, noua Guvernare va pleda pentru dezvoltarea unei agriculturi moderne. Unul din obiective ar fi asigurarea securității alimentare a țării prin dezvoltarea dinamică a sectorului agroindustrial, orientat spre asigurarea pieței interne cu produse autohtone competitive. De asemenea, guvernarea își dorește să reducă constrângerile reglementării pentru producătorii agricoli prin eliminarea barierelor birocratice din sector. Se optează pentru simplificarea procedurilor de înregistrare și acces la finanțare în condiții avantajoase (subvenții, granturi, credite ieftine), a procedurilor de import și export, a procedurilor de control al calității și testare. Se va asigura accesul la finanțare pentru modernizarea utilajului și a infrastructurii agricole. Va avea loc o eficientizarea și raționalizare a sistemului de subvenționare în agricultură pentru asigurarea accesului echitabil și nediscriminatoriu al producătorilor agricoli la subvenții, în vederea creșterii productivității

ții și a competitivității agriculturii, precum și a stimulării transferului tehnologic și a serviciilor de extensiune.

Liberalizarea reală a pieței inputurilor agricole, este un alt obiectiv al noii guvernări. Se pledează pentru continuarea facilitării accesului produselor agricole moldovenești pe noi piețe de desfacere, inclusiv prin obținerea condițiilor de acces liber pe piață. Va continua modernizarea și restructurarea lanțului agroalimentar în scopul conformării la cerințele Uniunii Europene privind siguranța alimentelor și la standardele de calitate.

Un alt punct se referă la reformarea sistemului de învățământ din domeniul, cercetare științifică, extensiune rurală, precum și crearea sistemului integrat de informare în agricultură. Guvernarea dorește o creștere a oportunităților de ocupare a forței de muncă în domeniul non-agricol și sporirea veniturilor în mediul rural.

Se va face o auditare externă a costurilor care stau la baza tarifelor de testare și acreditare, aplicate de laboratoarele de stat aflate la autofinanțare, în vederea reducerii acestora. Se va stimula concurența prin atragerea

investițiilor în laboratoarele private și scoaterea acestui sector de sub monopolul statului. Simplificarea procedurilor de eliberare de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a certificatului fitosanitar, a certificatului de inofensivitate și a certificatului de conformitate este un alt obiectiv care urmează să fie atins. Se mai dorește perfecționarea cadrului legislativ aferent reglementării mecanismului de recunoaștere unilaterală a certificatelor fitosanitare și sanitar-veterinare emise în alte state, în special în Uniunea Europeană, SUA, Canada și Japonia.

PĂRERI DIVERSE DESPRE PROGRAMUL GUVERNULUI

Programul de activitate al Guvernului este unul bun și consistent, dacă va fi realizat pe deplin. Astfel de aprecieri au făcut mai mulți experți moldoveni. Potrivit lui Valeriu Cerba, prorectorul Universității de Studii Europene din Moldova, programul este bun deoarece are pus ca obiective principale combaterea corupției și combaterea sărăciei.

Expertul economic Viorel Chivriga consideră că programul are multe măsuri și direcții, există o continuitate, dar are și direcții noi. După el, un program poate arăta bine, dar contează cine îl va implementa. Directorul executiv al Asociației „Promo-Lex” Ion Manole susține că pro-

gramul este actualizat la problemele grave ale societății, spre exemplu lupta cu corupția și problemele din sistemul bancar.

Un alt expert, Oazu Nanțoi specializat pe problematica transnistreană a declarat că Programul este unul echilibrat. Potrivit lui, este important că Executivul își asumă responsabilitatea de a asigura toți cetățenii cu drepturi egale, indiferent pe care mal de Nistru s-ar afla. La fel, este important că Guvernul își propune să realizeze acțiunile în vederea asigurării dreptului la libera circulație a persoanelor și a mărfurilor între cele două maluri ale Nistrului.

Expertul IDIS Viitorul Veaceslav Berbeca consi-

deră că nu era neapărat ca Programul să conțină ani și termene de implementare a prevederilor. După el, fiecare din obiectivele propuse se va realiza prin elaborarea

unei strategii care, la rândul ei, va include niște termeni clari. Berbeca apreciază faptul că Programul include și problematica minorităților, întrucât țara noastră

a eșuat la acest segment până acum, fapt care a dus la apariția unor mișcări sociale cu tentă separatistă.

Analistul politic Anatol Țăranu a menționat că este

îmbucurător faptul că programul începe cu lupta cu corupția. Potrivit lui, sunt și alte lucruri pozitive în program, dar sunt și momente excesiv de declarative. El spune că nu sunt stipulate căile de implementare nemijlocită ale prevederilor programului, nu există un calendar bine pus la punct al activităților ce urmează a fi implementate. De asemenea, nu este clar ce pârgăhii va folosi Guvernul pentru a dezvolta economia. În linii generale însă, analistul crede că, dacă programul ar fi implementat în ansamblu, atunci R. Moldova s-ar apropia substanțial de standardele europene de viață și de noțiunea de instituții funcționale.

MILIARDE DE LEI GESTIONATE ÎN CINCI ANI DE AIPA

Agencia de Intervenție și Plăți în Agricultură (AIPA) a împlinit cinci ani de la înființare. Într-un comunicat de presă al instituției, cu această ocazie, se spune că subvențiile anuale prin care sunt alocate milioane de lei pentru agricultură, sunt o reală oportunitate pentru ca economia rurală a țării să devină competitivă și să crească spre valoarea ei adevărată. În următorii trei ani, R. Moldova urmează să acceseze peste 53 de milioane de euro pentru modernizarea strategică a agriculturii, prin Programul European de Vecinătate pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (ENPARD).

În comunicat se mai spune că succesul pe care Agenția îl deține în implementarea măsurilor de investiții este datorat în primul rând solicitanților de fonduri. Potrivit specialiștilor din cadrul AIPA, subvențiile acordate asigură pregătirea treptată a fermierilor și procesatorilor moldoveni pentru a putea opera pe piața Uniunii Europene. Scopul principal este de a asigura crearea unor produse competitive și de a evita efectele negative ce pot apărea dacă Moldova nu este pregătită din punct de vedere economic, instituțional și legislativ pentru aderare.

Astfel, producătorii agricoli sunt încurajați să-și orienteze activitatea lor spre sporirea productivității și competitivității producției prin modernizarea procesului tehnologic, renovarea utilajului, echipamentului și infrastructurii postrecoltare și procesare. De asemenea, în scopul facilitării accesului pe piața europeană și obținerii unor

produse competitive, agricultorii beneficiază de suportul statului, respectiv de subvențiile și compensațiile oferite anual producătorilor agricoli prin intermediul măsurilor de sprijin în diferite domenii ale agriculturii.

MILIARDE DE LEI GESTIONATE DE AIPA

În cinci ani de activitate AIPA a gestionat peste 2 miliarde de lei cu un număr de beneficiari de peste 12 500 producători agricoli. Începând cu anul 2013, fondul de subvenționare a fost suplimentat cu 62 802,2 mil. lei, și 110 700,0 mil. lei în 2014 din contul grantului acordat de Comisia Europeană utilizând măsuri similare celor din Programul European de Vecinătate pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (ENPARD).

În comunicatul instituției se mai spune că în această perioadă Agenția a gestionat nu doar fondul de subvenționare, dar și alte măsuri de urgen-

ță cum ar fi, acordarea compensațiilor pentru diminuarea consecințelor calamităților naturale înregistrate în anul 2013, fiind alocate în acest sens 16 mil. lei din Fondul de rezervă al Guvernului. În contextul situației impuse de embargoul rusesc statul a oferit compensații pentru comercializarea prunelor și merelor. Volumul de producție pentru care s-a acordat ajutorul financiar a constituit 100 mii de tone, dintre care 72 de mii de tone de mere, 25 mii de tone de prune, suma totală alocată în acest scop a fost de 138 de mil. lei.

AIPA a gestionat și „Suportul de urgență pentru agricultura Moldovei” în sumă de 10,0 mil dolari SUA alocat de Banca Mondială, pentru contracararea consecințelor secetei devastatoare din anul 2012.

Mijloacele financiare au fost distribuite pentru compensarea parțială a cheltuielilor suportate la semănatul grâului de toamnă în anul 2012 și a porumbului în primăvara anului 2013, numărul total de beneficiari constituind peste 15 200 de agricultori.

Totodată, AIPA a repartizat mijloace financiare acordate cu titlu de donație din partea Poloniei și Franței, în mărime de 12 mil. lei, acestea fiind repartizate fermelor de prăsilă din specia bovine și ovine, înregistrând un număr total de peste 17 400 beneficiari. AIPA la fel a repartizat compensații pentru pierderile suportate de către proprietarii terenurilor agricole situate după traseul Râbnița-Tiraspol, pentru roada anului 2014. Suma totală alocată în acest sens a fost de aproximativ 12 mil. lei.

PERSPECTIVE

În prezent, AIPA este activ implicată în gestionarea proiectului Agricultura Competitivă în Moldova (MAC-P) administrând două linii de granturi. Linia de granturi investiționale „Acces la piețele de desfacere” este orientată spre grupurile de producători din sectorul horticole care doresc să investească în utilaje și tehnologii post-recoltă și are un buget total de 7 milioane de dolari SUA. Producătorii agricoli pot beneficia de suport tehnic gratuit pentru formarea grupurilor de producători, dar și finanțare pentru aplicarea tehnologiilor moderne post-recoltă. Grație acestui proiect au fost înființate 13 grupuri de producători.

A doua linie de granturi post-investiționale sunt destinate managementului

durabil al terenurilor. Bugețul total este de 3 milioane de dolari SUA. Producătorii agricoli pot beneficia de finanțare pentru aplicarea practicilor agricole prietenoase mediului. Până la moment sunt înregistrați 123 de solicitanți dintre care 33 deja și-au primit banii în cont.

În următorii trei ani, Republica Moldova urmează să acceseze peste 53 de milioane de euro pentru modernizarea strategică a agriculturii, prin Programul European de Vecinătate pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (ENPARD). În anul 2014, Agenția a valorificat aproximativ 110,7 milioane de lei alocați prin intermediul fondurilor ENPARD. Astfel au fost susținute 525 de ferme și întreprinderi agricole, ceea ce a dus la crearea a peste 1200 de noi locuri de muncă.

NEREGULI LA COMERCIALIZAREA DE FRUCTE ȘI LEGUME

Recent, Agenția pentru Protecția Consumatorilor (APC) a efectuat un control de stat planificat la un agent economic și a descoperit produse agroalimentare marcate incorect. Scopul inspecțiilor a fost să verifice dacă agentul economic ce importă și comercializează fructe și legume respectă legislația în vigoare din domeniul protecției drepturilor consumatorilor. Astfel, au fost descoperite mai multe loturi de legume ce nu erau marcate corespunzător.

Inspectorii au depistat că agentul economic nu dispunea de informația în limba de stat privind țara de origine a produselor, importatorul, denumirea produsului, principalele caracteristici calitative, anul roadei etc. Printre produsele neconforme se regăseau: dovlecei, roșii, castraveți, ardei.

Reprezentanții APC susțin că agenții economici sunt obligați să informeze consumatorii despre produsele comercializate. Informarea se realizează prin indicarea caracteristicilor produselor, care se înscriu la vedere și explicit pe produs, etichetă sau ambalaj. Textul informației trebuie să fie vizibil, iar importul și plasarea pe

pieță a produselor, în lipsa informației complete, veridice și corecte, este interzis.

Atunci când alegeți fructele și legumele proaspete, verificați dacă produsele sunt: întregi; sănătoase (se exclud produsele atinse de putregai sau cu alterări, din cauza cărora devin improprie pentru consum); curate, practic fără materii străine vizibile; fără boli; fără deteriorări cauzate de boli care afectează pulpa; fără umezeală externă anormală; fără miros și/sau gust străin. Solicitați și păstrați bonul de casă sau un alt document, care confirmă faptul cumpărării produsului, pentru a putea înainta reclamații privind calitatea produsului.

MERELE MOLDOVENEȘTI DEVIN SOLICITATE PE PIETELE EXTERNE

Merele moldovenești au ajuns în Bangladesh. Acest rezultat a fost posibil datorită Proiectului Competitivitatea Agricolă și Dezvoltarea Întreprinderilor (ACED), un program finanțat în comun de USAID și MCC, care a facilitat cu succes o livrare de testare a merelor noastre în această țară. Merele moldovenești se vând și pe piața din Egipt, susțin reprezentanții Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (ANSA). De asemenea, de curând fructele noastre au fost prezente la două expoziții mari din Berlin și Dubai, în scopul de a găsi noi parteneri comerciali.

Două containere de mere a câte 20 de tone din soiurile Jonagold și Golden au ajuns în Bangladesh de curând, într-o stare bună, iar fructele s-au vândut foarte repede, fiind solicitate de consumatori locali, a anunțat vânzătorul din orașul Chittagong pentru ACED. Livrarea a fost trimisă în decembrie 2014 și a ajuns la destinație în cinci săptămâni, după ce a parcurs peste 8.000 de kilometri pe cale maritimă. Merele Jonagold au fost vândute în doar trei zile după sosire și cumpărătorul a solicitat încă 10 încărcături de mere roșii. Producătorul care a livrat merele, din raionul Criuleni, pregătește în prezent un al treilea container cu fructe, iar compania exportatoare, care a organizat transportul, este în căutarea mai multor producători de mere care vor putea contribui la livrare, pentru a se conforma cererii mari. Potrivit exportatorului, în țara respectivă nu cresc mere, iar oamenii din Bangladesh

au posibilitatea să savureze gustul merelor noastre, pentru că sunt dulci și bune.

Potrivit reprezentanților ACED, clienții din Bangladesh ar putea primi 100 de containere în acest sezon. Suplimentar la volumul livrării, se pare că cumpărătorul din această țară își dorește să procure mere cu diametrul mic, în cutii de 18 kilograme, câte 130-160 de fructe în fiecare. Aceasta deoarece familiile din această țară sunt numeroase, iar consuma-

Standul Moldovei din Dubai

torii vor să cumpere mere mai mici, dar mai multe, ca să ajungă pentru întreaga familie. Bangladesh este o țară asiatică, situată între India și China în Asia și are o populație de 166 milioane de oameni, deci este o potențială piață de desfacere enormă.

Merele moldovenești se vând și pe piața din Egipt, susțin reprezentanții

ANSA. În luna decembrie a anului trecut, un producător local a livrat 30 de containere a câte circa 20 de tone de mere în orașul Alexandria, al doilea oraș ca mărime din Egipt. În total, au fost livrate 606 tone de mere, iar din Alexandria fructele sunt distribuite și pe alte piețe locale. În prezent încă doi producători au încheiat contracte

privind exportul merelor în Egipt, precizează serviciul de presă ANSA.

EXPOZIȚII ȘI EXPORT PESTE HOTARE

Între 4-6 februarie la Berlin s-a desfășurat expoziția Fruit Logistica, iar între 8-12 februarie în Dubai a avut loc expoziția „GulFood”. Fructele moldovenești au fost prezente la ambele evenimente, datorită susținerii ACED, iar producătorii locali au avut numeroase cereri de import a merelor și strugurilor din partea agenților economici din India, Maroc, Germania, Emiratele Arabe Unite etc. La ambele expoziții R. Moldova a avut un stand cu denumirea „Gustul face Diferența”. Potrivit catalogului de participare la

evenimente, elaborat de Asociația „Moldova Fruct”, experiența producătorilor moldoveni și dedicarea totală a acestora în recoltarea unui produs sănătos și natural demonstrează că țara noastră produce fructe cu o savoare bogată care, într-adevăr, face diferența.

Potrivit datelor furnizate de serviciul de presă ANSA în ultimele luni ale anului trecut cele mai multe mere moldovenești au ajuns în România (1 183 de tone) și Turcia (1 000 de tone). Alte țări unde s-a exportat a fost Egipt (606 tone), Irak (447 de tone), Iordania (146 de tone), Emiratele Arabe Unite (20 de tone), Libia (102 tone), Siria (114 tone), Bulgaria (119 tone). O cantitate de patru tone a ajuns chiar și în SUA.

Reprezentanții ANSA susțin că au în obiectiv identificarea noilor piețe de desfacere pentru produsele moldovenești. Una dintre oportunitățile identificate a fost piața de 355 de milioane de consumatori reprezentată de statele regiunii MENA, respectiv Emiratele Arabe Unite, Egipt, Iordania, Irak, Libia și Siria, în vederea stabilirii unor relații de colaborare la nivel instituțional și a dezvoltării schimburilor comerciale cu aceste state. În total, ANSA a facilitat, în a doua jumătate a anului trecut, exportul a 84 de mii de tone de mere.

A.R.

SERVICIILE OFERITE DE REȚEAUA FEDERAȚIEI NAȚIONALE A AGRICULTORIILOR „AGROINFORM”

Dezvoltarea afacerilor

- Elaborarea planurilor de afaceri (acreditați la programele IFAD și proiectul ACED)
- Asistență la elaborarea pachetului de documente pentru accesarea finanțărilor
- Asistență la efectuarea studiilor de fezabilitate a investițiilor și identificarea furnizorilor de echipamente
- Asistență la pregătirea aplicațiilor pentru accesarea subvențiilor
- Organizarea vizitelor și misiunilor de afaceri

Dezvoltarea cooperativelor de marketing

- Asistență la crearea și dezvoltarea cooperativelor de marketing
- Asistență la crearea și dezvoltarea asociațiilor profesionale pe produs
- Instruiri în dezvoltarea afacerilor și cooperativelor de marketing

Servicii de marketing

- Servicii de intermediere a producției agricole
- Oferirea informației despre prețuri și piețe
- Promovarea cererilor și ofertelor comerciale
- Elaborarea studiilor și cercetărilor de piață

Pentru informații suplimentare apelați
oficiul național de coordonare
și organizațiile regionale
ale Federației AGROinform

Tel.: 373 22 23 56 98

Fax: 373 22 23 78 30

www.agroinform.md

www.agravista.md

ION ȘALARU: „DOAR 10% DIN FÂNTÂNI CONTIN O APĂ CONFORMĂ NORMELOR SANITARE”

- Ce s-a schimbat în ultimii ani în ce privește accesul populației la apă potabilă?

- Multă lume a înțeles că sănătatea, confortul, condițiile de trai depind nu doar de mărimea veniturilor, dar și de accesul la anumite servicii. Populația este preocupată tot mai mult de necesitatea protecției resurselor de apă. În ultimii cinci ani au fost date în exploatare peste 200 sisteme de aprovizionare cu apă. Anual crește ponderea populației care are acces la sisteme îmbunătățite de apă potabilă, adică la apeduct. Anul curent este ultimul de realizare a obiectivelor de dezvoltare a mileniului, stabilite încă în anii 90. Obiectivul a fost de a reduce cu 50 % numărul persoanelor fără acces la sisteme îmbunătățite de apă și sanitație. Consider că în cazul aprovizionării cu apă potabilă, acest obiectiv va fi realizat. Până la finele lui 2015 vom avea o creștere mai mare decât cea planificată a accesului populației la sisteme îmbunătățite de apă, cam 70 %. Ne bucură acest fapt, deși există discrepanță între ponderea populației urbane și rurale, mai mult decât dublu. În cazul populației urbane sunt 95 % care are acces la sisteme îmbunătățite, în cazul celei rurale acest indice este de 40%. Precizez că în anul 2000 doar 10 % din populația rurală avea acces la apeduct. În ce privește accesul la sanitația îmbunătățită (sistemul de evacuare a deșeurilor umane) diferența între sat și oraș este mult mai mare. În orașe avem conectați la rețelele de canalizare doar 65 la sută din populație, iar în sate doar 10 %. Suntem conștienți că aceste sisteme costă mai mult decât sistemele de aprovizionare, necesită cunoștințe specifice în exploatarea lor, iar aici lucrurile nu pot progresa la fel de rapid.

- Câtă încredere pot avea oamenii în apa pe care o consumă și care sunt riscurile pentru sănătatea lor?

- Un subiect sensibil îl consider prezența unui număr foarte mare de fântâni în țară și calitatea apei din ele. Avem peste 150 de mii de fântâni și doar 10% din ele conțin o apă conformă normelor sanitare, mă refer la toți parametrii. Acest fapt implică o nouă abordare a acestei situații. Prezența unui număr mare de fântâni este un impediment în dezvoltarea sistemelor de apeduct. Populația nu vrea apeduct, pentru că va trebui să plătească lunar pentru apă, vrea să consume apa din fântâni, neînțelegând că acest fapt implică riscuri pentru sănătate. Analizând mai detaliat starea de sănătate în localitățile rurale, observăm un nivel mai mare de mortalitate decât în zonele urbane. Calitatea apei este una din cauzele acestui fapt, pe lângă lipsa condițiilor de igienă personală și obiceiurile alimentare.

- De ce legislația nu prevede închiderea acestor fântâni?

- Astfel de discuții au fost, inclusiv cu reprezentanți ai Ministerului Mediului. S-a discutat posibilitatea de a modifica Codul Subsolului, pentru a stabili care este adâncimea până unde poate fi exploatată sursa de apă. Cu cât se exploatează mai adânc, trebuie de plătit taxă, sau de obținut autorizare de la autoritățile de stat. Exploatarea fiecărei fântâni trebuie să implice achitarea unor taxe, pentru că apa este un bun de care trebuie să avem grijă. Adesea ne sună cetățeni să ne reproșeze că nimeni nu le-a controlat apa din fântână. Îi întreb dacă au avut autorizare să construiască fântâna, dacă la primărie se știe despre ea și mi se răspunde negativ. Cum să vină cineva să efectueze controlul calității apei, dacă fântâna a fost construită neautorizat?! Este nevoie de autorizatie pentru a asigura protecția apei din zona acestui obiect. O fântână este o sursă de apă, dar poate fi și o sursă de potențial poluator a altor fântâni. Exploatarea unei fântâni implică nu doar beneficii, dar și responsabilități. Un nou Cod al Subsolului ar trebui să prevadă modalitatea de lichidare a unor fântâni. Aproape în fiecare

localitate avem câteva fântâni care trebuie lichidate, pentru că fie sunt părăsite, fie se acumulează deșeuri, fie lipsesc căldările etc. La fel trebuie să procedăm și cu fântânile unde nu mai putem îmbunătăți calitatea apei, iar oamenilor trebuie să le explicăm de ce procedăm astfel. Sunt fântâni în care concentrația de nitrați este peste o mie de miligrame, de 20 de ori depășește valoarea admisă. Pentru ce să păstrăm astfel de fântâni, dacă apa nu-și va schimba calitățile în următorul deceniu. E o problemă serioasă, dar ea trebuie soluționată, iar începutul ține de recunoașterea faptului că această problemă există. Dacă ar fi să întreținem fântânile corect, adică să le curățăm și dezinfectăm, până la 20 la sută din ele ar fi bune, cu restul ar trebui să decidem ce facem. Problema este mai serioasă în zona de Nord și Centru, pentru că în Sud ponderea populației conectate la apeduct este mai mare. Altă problemă este calitatea apei din aceste apeducte. Paradoxal în zona de Nord avem o apă mai bună, din punct de vedere al calității, mă refer la apele de profunzime, care ar putea fi utilizată în scopuri potabile, dar avem o dezvoltare mai slabă a sistemelor. Pe de altă parte numărul de fântâni este mult mai mare.

- Cine este responsabil de apa pe care o beau copiii noștri în școli?

- În primul rând administrația școlii, dar există o situație ciudată aici. Legea prevede că administrația publică locală este responsabilă de problemele ce țin de aprovizionarea apei din localitate, dar pe de altă parte școlile au fost trecute la întreținerea consiliilor raionale, iar primăria într-un fel nu mai este responsabilă. Ministerului Educației la fel ar trebui să-i pese nu doar de procesul didactic din școli, dar și de condițiile în care se efectuează acest proces. În unele școli din sate, dacă vezi în ce stare sunt WC-urile, îți vine să o iei la sănătoasa. Avem 10 % din școlile rurale care dispun de WC-uri interne, care ar putea fi exploatate, dar stau închise pentru că nu se dorește să se depună prea mult efort. Toate aceste probleme vin din mentalitatea noastră și percepția valorilor.

- Există vreo legătură

între cancer, alte boli și calitatea apei?

- Calitatea neconformă a apei este o problemă serioasă de sănătate publică. Apa este produsul cel mai consumat de către om. Cancerul este condiționat de o multitudine de factori. Anumite tipuri de cancer, pot fi influențate de calitatea apei potabile, în cazul unei expunerii îndelungate, dar acest lucru trebuie demonstrat. Nitriții, produsul transformării nitraților în organism, sunt un factor care condiționează cancerul. În cazul apei cele mai mari riscuri sunt legate de bolile infecțioase: febra tifoidă și holera care nu se întâlnesc în ultimii ani la noi. Avem hepatita virală A, anul trecut am înregistrat un număr record de izbucniri din ultimii 15 ani. Alte boli: enterita hemoragică și legioneloza. Prin apă se mai transmit boli condiționate de paraziți. Din bolile netransmisibile vorbim despre fluoroză dentară. Astăzi 13 % de copii sunt afectați de această boală, pentru că apa pe care o consumă conține fluor într-o concentrație mai mare. Calitatea apei poate influența bolile sistemului imunitar, conținutul ridicat de nitrați favorizează anemiile.

- Apa din sistemele îmbunătățite este o apă bună?

- Nu putem spune. Nu toate sistemele sunt o sursă de apă sigură. Din punct de vedere al conținutului de substanțe chimice 1/3 din toate apeductele rurale distribuie o apă neconformă. Fie se conține prea mult fluor, fie bor, fie sodiu, fie este poluată microbial. Astăzi nu avizăm nici un proiect nou de sistem de apeduct, fără să fie soluționată problema calității apei potabile. Fie apa provine dintr-o sursă sigură, fie se pun stații de purificare.

- O mare parte din aceste apeducte sunt încă din perioada sovietică?

- Da, sunt apeducte vechi, care funcționează și astăzi. Trebuie de decis ce facem cu ele. Cam 50 la sută din sursele subterane de apă sunt neconforme normelor sanitare. Astfel 50 la sută din localități, fie urbane, fie rurale necesită o îmbunătățire a calității apei până la consumator. Acest lucru poate fi realizat prin metode mai simple de purificare, în cazul apelor de suprafață, atunci când vorbim de

prezența unor substanțe ca: amoniu, fier, hidrogen sulfurat, mangan. În cazul a 25 % din apeducte, aprovizionate din sursele subterane, nu există alte modalități decât de a instala sisteme sofisticate de purificare, cum ar fi filtre cu membrană. O soluție ar fi crearea de apeducte regionale în raza celor 10 prize de apă de suprafață pe care le avem, șase la râul Prut și patru la Nistru. Acum ele lucrează la o capacitate de 50 %, pentru că fie apa nu este solicitată, fie nu este sistem. Cheltuielile sunt mari, dar astfel vom rezolva problema definitiv. Unde nu este posibil, vom pune sisteme sofisticate de filtrare a apei, nu avem încotro. Dar apare altă problemă. Oamenii vor confort, apeduct, sisteme de canalizare, WC-uri în casă. Aici apare riscul de poluare a apelor freactice pentru că nu avem sisteme dezvoltate de epurare a apelor uzate. Este un cerc vicios. O stație nu va funcționa normal dacă nu va exista o cantitate minimă de apă uzată deversată în sistem. Acest lucru nu e posibil dacă nu sunt dezvoltate rețelele de canalizare. Este o politică greșită când conectăm la stațiile de epurare doar obiectivele sociale, care au un caracter sezonier. În acest caz are loc distrugerea stațiilor. Este necesar cam 20-25 % din gospodării să fie conectate la sistemul de canalizare pentru ca el să funcționeze.

- Ați avut situații critice privind poluarea apei din Nistru?

- Desigur, riscuri de poluare și anunțuri au fost nenumărate. În cazul râului Nistru avem două momente importante. Primul ține de deversarea neautorizată a apelor uzate din Soroca. Al doilea, deversările neautorizate din Răut prezintă un pericol mai mare pentru priza de apă care alimentează capitala. Apele din Soroca se sedimentează mai sus de priza de apă, dar în cazul Răutului, Ichelului, crește poluarea râului Nistru mai sus de priza de apă a Chișinăului. Nu oprim alimentarea cu apă în aceste cazuri, dar se iau măsuri de precauție ce țin de adaosul de reagenți și dezinfectanți, pentru a asigura protecția populației.

- Dar clorarea apei se mai face, se vorbea de alte metode, mai moderne de purificare a apei?

- Permanent se face, s-a schimbat doar substanța utilizată. Dacă se utiliza clor lichefiat, acum utilizăm preponderent hipocloridul de sodiu. Până astăzi nimeni nu a inventat ceva mai eficient

decât clorinarea apei.

- Unde avem cea mai potabilă/bună apă, vorbesc despre apeducte...

- Cea mai sigură apă avem în orașele aprovizionate din sursele de suprafață fiindcă acolo sunt prezente stații de tratare și dezinfectare, dar și zonele aprovizionate din surse subterane unde calitatea apei este conform normelor: Florești, Orhei, Briceni, Ocnița.

- Ce ne recomandați să bem pentru a fi sănătoși?

- Vă recomand să beți o apă potabilă, de care sunteți siguri că este potabilă. Nu e necesar să fie îmbuteliată. Sunt zone unde nu există apeduct, acolo apa îmbuteliată este o bună alternativă. Însă dacă există convingerea că apa din apeduct este potabilă, cum ar fi capitala, nu văd de ce nu am utiliza-o. După preț, cea îmbuteliată este de mult mai scumpă decât cea din apeduct. În jur de 15 % din populația capitalei utilizează apa îmbuteliată. Mai este un aspect, ce facem cu deșeurile rezultate de la apele îmbuteliate? Sticlele din plastic degradează în 50 -100 de ani...

- De ce apa cu mineralizare înaltă continuă să se vândă în magazine și nu în farmacii? Unii o consumă în calitate de apă potabilă...

- Pe fiecare sticlă este scris care este gradul de mineralizare, nu văd de ce am vinde-o doar în farmacii. Cei care beau o sticlă de apă cu mineralizare înaltă pe zi, o fac pe riscul lor. Are loc o încărcătură de săruri minerale în organism, poate crea un dezechilibru al schimbului de minerale. Riscuri majore nu-s, dar nici nu este benefic. Consumatorul dictează oferta, în ultima perioadă întreprinderile au micșorat producția de apă mineralizată intens și au trecut la mai multă apă potabilă îmbuteliată.

- Cum vedeți evoluția lucrurilor în domeniu?

- Există o creștere a investițiilor în infrastructura de apă și sanitație. Trebuie să acționăm după priorități. Până în 2020 este necesar să asigurăm instituțiile pentru copii cu sisteme îmbunătățite de apă și sanitație. Vom pune în funcțiune un ghid național privind siguranța apei potabile prin care fiecare gospodărie, operator va fi obligat să aibă un plan de siguranță a apei potabile și să-l implementeze. Este o primă etapă, dar este important ca fiecare să conștientizeze importanța acestor lucruri.

- Vă mulțumim.

Arina ROȘCA

ALEGEREA UNEI VACI DE LAPTE

Creșterea vacilor de lapte este o îndeletnicire din cele mai vechi timpuri ale oamenilor, care îi salvează de multe probleme. De asemenea, creșterea taurinelor are o mare însemnătate și din alte motive. Rumegătoarele au o capacitate enormă de a utiliza eficient celuloza vegetală și de a o transforma în produse alimentare (lapte, carne) de o înaltă valoare. Nici un alt animal nu poate concura cu vaca în această privință.

Producerea bălgărului este un alt beneficiu de pe urma creșterii animalelor, îngrășământul organic natural ajută la menținerea fertilității solului și obținerea produselor alimentare ecologice. De la taurine se obțin peste 96% din producția globală de lapte, 33% din producția de carne și 90% din materia primă folosită în industria prelucrării pieilor. Aceste avantaje contribuie atât la sporirea numărului de animale, cât și a fermierilor doritori de crește vaci de lapte. Toate aceste procedee necesită nu numai resurse financiare și umane dar și, poate în primul rând, un nivel adecvat de cunoștințe în domeniu. Pentru a avea succes în afacerea cu creșterea vacilor trebuie în primul rând să știm cum să alegem o vacă cu o productivitate înaltă și de ce depinde producția de lapte.

Alegerea unei vaci bune de lapte nu este deloc ușoară chiar și pentru specialiștii din domeniu, deoarece exteriorul nu întotdeauna demonstrează capacitățile productive ale animalului, iată de ce este important să cunoaștem caracteristicile principalelor rase de vaci de lapte. Vacile de lapte sunt foarte sensibile la acțiunea diversilor factori care pot

fi împărțiți în două grupe mari: factorii genetici și fiziologici și factorii de mediu.

FACTORII GENETICI ȘI FIZIOLOGICI

Factorii genetici și fiziologici se referă mai întâi la specia animalului. Potențialul mediu al taurinelor este cuprins între 1500 și 12000 kg lapte pe lactație, după taurine urmează bubalinele cu o producție de 800-7500 kg lapte și zebul cu 600-2000 kg lapte.

Rasa influențează semnificativ nivelul producției de lapte cât și calitatea lui, sunt rase de vaci cu producții mici de lapte (1000-3000 kg), mijlocii (3000-6000 kg) și mari (6500-13000 kg). Rasa acționează și la indicii calitativi ai laptelui mai cu seamă la conținutul de grăsimi, care poate fi scăzut 2,8-3,5%, mediu – 3,5-4,0%, înalt – 4,0-5,0% și foarte înalt 5,0-6,5%.

Lactația (vârsta) este un alt factor, de regulă, producția de lapte crește de la I până la a V-VI lactație după care scade treptat, la rasele precoce cel mai înalt nivel a producției este atins la a II-III lactație.

Între formele corporale

și producția de lapte există o corelație pozitivă. Astfel, vacile cu forma corpului trapezoidală, cu uger mare și globulos, cu sferturi egale, simetrice, au o producție mai ridicată față de animalele care nu prezintă aceste caracteristici de exterior. O dată cu creșterea masei corporale crește și producția de lapte până la un anumit nivel. De exemplu, la vacile de rasa Simmental cu greutatea de 650-700 kg producția de lapte este mai mare decât la cele cu greutatea de 450-500 kg, dar dacă masa corporală crește

FACTORII DE MEDIU

Alimentația este factorul de bază (60-70% din totalitatea de factori) care influențează producția de lapte. Folosirea unor rații bine echilibrate, îndeplinirea cerințelor nutritive a vacilor au întotdeauna un efect pozitiv asupra productivității. Nivelul insuficient cât și supraalimentația influențează negativ producția de lapte.

Îndestularea cu apă influențează direct producția

rea corporală influențează numai benefic atât starea de sănătate, cât și nivelul producției. De exemplu, s-a demonstrat că vacile țesălate zilnic au o producție de lapte cu 3-5% mai mare față de cele nețesălate.

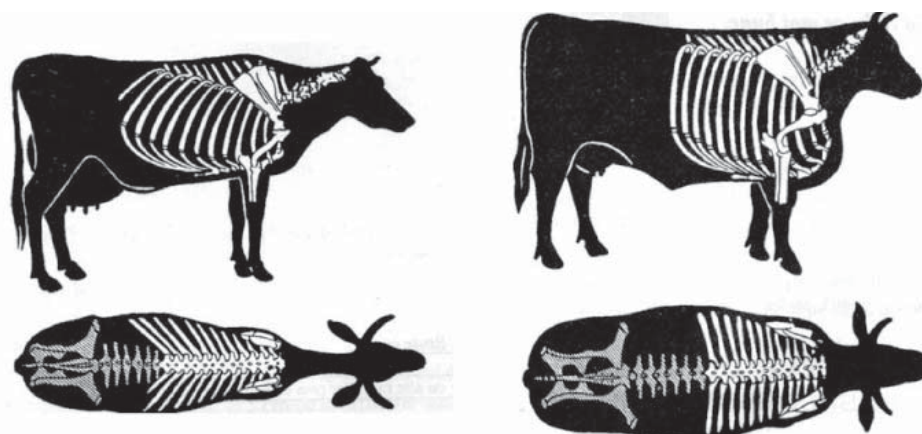
Îndeplinirea în tocmai a tehnologiei de muls acționează direct asupra cantității (o sporire cu până la 15%) și calității laptelui. Este foarte important ca toate lucrările tehnologice – hrănirea, curățenia grajdului, mulsul etc. să se efectueze în unele și aceleași ore ale zilei. Aceas-

cu mult mai mare decât a celor scăzute.

La alegerea unei vaci trebuie să ținem cont de mai mulți factori – rasa, exteriorul, forma și mărimea ugerului, scheletului, compartimentul animalului, apetitul ș.a. Animalele din rasele pentru lapte se deosebesc de cele de carne sau mixte prin faptul că au un trunchi alungit, musculatura dezvoltată moderat, partea anterioară a corpului este mai îngustă față de cea posterioară; capul relativ lung și îngust, uscat și expresiv; gâtul lung și subțire cu multe cute mărunte, toracele destul de adânc și lung, coastele lungi și înclinate. Greabănul este înalt și musculos, linia superioară a trunchiului dreaptă și lungă, iar crupa lungă și unghiuloasă, coada lungă și subțire cu osatura densă și fină, membrele lungi larg amplasate, părul fin și lucios. Ugerul voluminos cu sferturile bine dezvoltate, venele laptelui bine pronunțate, mameloanele larg amplasate de formă cilindrică.

Pentru comparație în imaginea de mai sus, partea dreaptă, este demonstrat tipul morfoproductiv de taurine de carne, care se deosebesc prin formă dreptunghiulară a corpului, un trunchi masiv, musculatura bine dezvoltată, capul masiv, gâtul scurt, gros și larg. Orientându-ne după acești indici putem ușor deosebi o vacă de lapte de cea pentru carne.

Extras din materialul de studiu „Creșterea vacilor de lapte” elaborat de experții AGROinform

Vacă de lapte

Vacă de carne

Fig: Formatul corporal și aspectul scheletului

peste 700 kg producția de lapte nu crește și apar aptitudini de carne.

Unele rase, de exemplu, Jersey se pot exploata 6-7 lactații față de 3-4 la rasele de tip Friza. Este de dorit ca longevitatea productivă să fie mai lungă, ceea ce ar duce la sporirea eficienței economice. Starea de sănătate este o condiție esențială necesară pentru ca organismul să-și poată valorifica pe deplin potențialul productiv. Starea de boală afectează grav nivelul producției de lapte.

de lapte deoarece laptele conține apă la nivel de 87%. Lipsa de apă sau adăparea insuficientă duce la scăderea imediată (în aceeași zi) a cantității de lapte obținut. Din aceste motive tehnologiile moderne prevăd o îndeplinire la discreție a vacilor cu apă potabilă calitativă.

Mișcarea vacilor contribuie benefic asupra activității musculare, circulației sanguine și a metabolismului în general. Ca rezultat, crește pofta de mâncare și nivelul producției. Îngrijirea

ta favorizează formarea reflexelor condiționate la animale ce acționează pozitiv producția de lapte și invers, schimbările dese ale regimului zilei duc la un disconfort pentru animale și la micșorarea productivității lor.

Zona confortabilă a temperaturii pentru vaci de lapte constituie 7-15°C. Creșterea temperaturii peste 21°C sau scăderea ei sub 0°C produc o scădere ușoară a producției. Influența negativă a temperaturilor ridicate este

PENTRU CONSUMATORI, PREȚUL GAZELOR RĂMÂNE NESCHIMBAT

Imediat după ce Ministerul Economiei a anunțat că R. Moldova va achita cu 20% mai puțin pentru gazele importate din Rusia, furnizorii urmează să facă calculele cu noile prețuri și să remită către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) o notificare argumentată. Într-un comunicat al Agenției se spune că după examinarea notificării, se va decide dacă există temei de a micșora sau nu tarifele pentru consumatorii finali. Directorul general al ANRE, Sergiu

Ciobanu, a declarat că la Agenție încă nu a fost prezentat noul contract, dar operatorii sunt obligați să informeze ANRE-ul și să remită copia contractului, iar ulterior

urmează ca agenția să se pronunțe.

Ministerul Economiei a anunțat la începutul săptămânii că în primul trimestru al anului curent, Moldova va achita

cu 20% mai puțin pentru gazele naturale importate din Rusia. Potrivit vice-ministrului Valeriu Triboi, concernul rus Gazprom a informat SA Moldovagaz că, în conformitate cu clauzele stabilite în acordul bilateral, pentru trimestrul I al anului 2015, prețul gazului livrat către țara noastră va fi de 311 dolari SUA pentru 1000 de metri cubi. Acest preț este cu 20% mai mic față de cel din trimestrul al IV-lea al anului trecut, când pentru o mie de metri cubi se achitau 376 de dolari.

Totodată, ANRE a dezmințit informația potrivit căreia a majorat de două ori tariful pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, comparativ cu anul 2012. ANRE precizează că în anul 2012 nu a stabilit un asemenea tarif, ea a efectuat acest exercițiu, pentru prima dată, în decembrie 2014, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la energia electrică, care stabilește separarea, din punct de vedere legal, cu începerea din 1 ianuarie 2015, a activității de distribuție

de activitatea de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate.

Totodată, ANRE informează consumatorii de energie electrică că tarifele provizorii pentru serviciul de distribuție a energiei electrice nu au nici o legătură cu tarifele finale pentru consumatorii finali și se referă exclusiv la relațiile între cei care prestează servicii de distribuție a energiei electrice și o nouă companie care prestează servicii de furnizare a energiei electrice.

MATERIALE DE STUDIU

editate de AGROinform pentru fermierii din republică

Zece materiale de studiu au fost editate recent de către Federația Națională a Agricultorilor AGROinform, sub forma unor broșuri, destinate cercurilor de studiu din țară. Materialele au diverse tematici din agricultură, cum ar fi cooperarea fermierilor, marketingul pentru micile gospodării agricole, managementul exploatațiilor agricole de tip familial, dar și cultivarea diverselor legume în sere și creșterea vacilor de lapte. Cercurile de studiu, ca o metodă de învățare pentru fermieri, au fost inițiate în țara noastră de către AGROinform, după modelul suedez.

Iurie Hurmuzachi, vice-director AGROinform ne-a declarat că materialele au fost elaborate într-un limbaj accesibil pentru fermieri, dar cu păstrarea elementelor – cheie necesare și vor fi difuzate în cadrul cercurilor de studiu pe care organizația le are sub tutelă, pentru ca toți cei care sunt interesați de anumite subiecte, să le poată utiliza. „Aceste materiale au fost elaborate împreună cu partenerii noștri din țări precum Albania și Kosovo, cu suportul Centrului pentru Dezvoltarea Cooperativelor We Effect, fiind destinate agricultorilor din țările respective. AGROinform fiind considerată o organizație lider la acest subiect, a propus 14 tematici care ar fi mai relevante pentru cercurile de studiu. Printr-o metodologie specială, fiecare țară și-a ales subiectele în care dețin expertiza și astfel ne-am oprit la 10 teme care urmau să fie dezvoltate ca materiale pentru cercurile de studiu”.

Astfel, Albania a elaborat materialul ce vizează creșterea ardeilor în sere, cultivarea castraveților și roșiilor în sere și tehnologia de producere a merelor. Celelalte tematici, șase la număr au fost elaborate de experții AGROinform. Ne referim aici la tematica cooperării fermierilor, care este una din cărțile de vizită ale Federației, marketingul pentru micile gospodării agricole, organizația având două sisteme informaționale de marketing și o rețea de experți. De asemenea, materialul privind managementul exploatațiilor agricole de tip familial, unde Federația deține informația necesară și o analiza comparativă în acest domeniu. Tot AGROinform a elaborat și materialele despre agricultura și energia alternativă, iar prin intermediul experților asociați, materialele despre cultivarea cartofilor și creșterea vacilor de lapte. „De la bun început au fost elaborate cerințele acestor

materiale, apoi ele au fost verificate, testate în teren de către noi și partenerii noștri. Au fost elaborate în patru limbi: română, engleză, albaneză, serbă”, ne spune I. Hurmuzachi.

CERCURILE DE STUDIU ÎNȚĂLĂȘITE DE AGROINFORM

În R. Moldova cercurile de studiu, adică aplicarea metodei de învățare în grup a fermierilor, a fost începută de către Federația AGROinform. „Am început colaborarea noastră cu Centrul pentru Dezvoltarea Cooperativelor din Stockholm încă în anul 2004, pentru a studia această metodă de învățare în comun, ca să o utilizăm pentru fermierii noștri. Este o metodă de învățare gândită în Suedia, unde după o perioadă lungă de dezvoltare s-a dovedit a fi funcțională și eficientă. Sunt chiar și programe de stat care acordă suport financiar pentru astfel de cercuri”, susține Iurie Hurmuzachi.

Pe parcurs, membri Federației s-au convins de interesul fermierilor față de această nouă metodă de studiere. „Metoda este următoarea: atunci când cineva dintr-un cerc de 15-20 de oameni cunoaște un subiect mai bine ca ceilalți, el vine cu informații privind subiectul respectiv pentru toată lumea. În caz că vorbim despre un subiect

comun care-i interesează pe membrii cercului, dar nimeni nu deține expertiza în acest sens, atunci este invitat cineva din afară care cunoaște informația și poate să împărtășească cunoștințele lui”, susține vicedirectorul AGROinform.

Federația gestionează trei tipuri de cercuri de studiu. Sunt cercuri de studiu pentru fermieri, tineri și cercurile comunitare în care participă în special femeile. Potrivit lui Iurie Hurmuzachi, în cadrul

najarea teritoriului în jurul parcului, sau amenajarea unei stații de autobuz sau a unui loc de joacă pentru copii etc.

UTILITATEA CERCURILOR DE STUDIU A FOST DEMONSTRATĂ

După începutul introducerii acestui tip de metodă de învățare pentru agricultori, lucrurile au evoluat

perativelor care împreună cu Federația Fermierilor din Zambia ne-au dat posibilitatea să vizităm diferite întreprinderi agricole din această țară, în special cercurile de studii și cooperativele. Am fost impresionați de modul în care oamenii își dau interesul în activitatea acestor cercuri de studiu, axate pe diferite tematici ce se referă la producerea agricolă și marketing. Un moment interesant a fost să vedem că cooperativele care se ocupă

cercurilor de studiu pentru fermieri, pe parcursul anilor au fost abordate mai multe tematici la solicitarea acestora. În ce privește tinerii, având în vedere faptul că sunt încă puțini încadrați în agricultură, nu a fost posibil de a organiza cercuri de studiu specializate pe anumite tematici, pentru că tinerii au diverse domenii de activitate. Astfel, cercurile de studiu pentru ei s-au organizat în jurul temelor ce țin de dezvoltarea agrobusinessului, cum ar fi: posibilitățile de creditare, planurile de afaceri, impozitarea etc. Referitor la cercurile comunitare, doamnele care participă, la fel au diverse tematici, cum ar fi producerea laptelui, producerea legumelor în sere, dar și teme mai nespecifice cum ar fi îngrijirea sănătății pentru femei. De asemenea, cercurile de studiu participă și la dezvoltarea comunității, organizând acțiuni comune cum ar fi, de exemplu: ame-

semnificativ, anual AGROinform organizând în jur de 20 diverse cercuri de studiu pe lângă organizațiile regionale. „Din prezentările pe care le-am avut peste hotare și din vizitele pe care partenerii noștri le-au avut în Moldova, s-au convins că în Europa, cercurile noastre de studiu sunt un model pentru alte țări. Astfel, s-a propus ca AGROinform să fie considerată un centru de resurse pentru țări ca Albania, Kosovo, Bosnia-Herțegovina privind cercurile de studii pentru fermieri”, susține I. Hurmuzachi.

Anterior, pentru a face cunoștință în detalii cu modul de funcționare a cercurilor de studiu, reprezentanții AGROinform au fost în 2011 în Zambia. „Cât nu ar fi de straniu, dar în această țară ele sunt foarte bine dezvoltate, diverse și au o experiență mult mai mare ca în Moldova. În Zambia activează reprezentantul Centrului pentru Dezvoltarea Co-

de colectarea și comercializarea laptelui, în Moldova avem cinci astfel de cooperative, combină activitatea economică cu aspectele sociale. O dată pe săptămână ei adună oameni nevoiași pe care îi hrănesc din contul cooperativei. Ar fi un exemplu bun pentru noi”, consideră vicedirectorul AGROinform.

Potrivit lui, deoarece fermierii au demonstrat un interes vădit față de cercurile de studiu, solicitări de organizare fiind tot mai multe, utilitatea acestui gen de studiere în comun a fost demonstrată. În timpul apropiat, în cadrul unui atelier de lucru organizat de AGROinform se va face o planificare pentru anul 2015 a numărului de cercuri de studiu pentru fermieri, tineri, femei, care vor fi localitățile, temele, numărul de participanți, după care va începe activitatea propriu-zisă.

VINURILE AU AVUT SUCCES LA „FABRICAT ÎN MOLDOVA”

La expoziția „Fabricat în Moldova” în jur de 25 producători de vinuri adunați sub brandul unic „Wine of Moldova” au vândut produse în sumă de 200 mii lei. Directorul Oficiului Național al Viei și Vinului, Dumitru Munteanu, a relatat că participarea companiilor la expoziția respectivă cu un brand unic, a fost o necesitate importantă.

Potrivit lui Munteanu, expoziția a fost un bun prilej ca vizitatorii să cunoască îndeaproape calitatea vinurilor, dar și să învețe cum să aprecieze acest produs. „Cu siguranță prezența noastră la expoziție fortifică imaginea pozitivă a vinurilor moldovenești aici, acasă”, a menționat el. Participarea companiilor vitivinicole la expoziție a fost organizată de Oficiul Național al Viei și Vinului, cu susținerea partenerului său strategic, proiectul USAID Creșterea Competitivității și Dezvoltarea Întreprinderilor II (CEED II). În cadrul expo-

ziției în fiecare zi au fost organizate master-class-uri și degustări de vin și divin, împreună cu experții de la Școala Vinului: Sergiu Gălușcă, Elisaveta Breahnă și Constantin Olaru.

Având în vedere că o bună parte din cei 255 de operatori economici participanți la expoziție au fost întreprinderi din domeniul agricol și industria alimentară, Vasile Bumacov, ministrul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA), a fost oaspete important la eveniment. Bumacov a menționat, că expoziția este o reflectare a celor mai de

pondere rezultate ale anului agricol care recent s-a încheiat. Potrivit ministrului, în pofida numeroaselor greutăți, rezultatele au fost destul de bune. În anul trecut producția agricolă a cunoscut o creștere de mai bine de opt la sută. Mai mult decât atât, exporturile de produse agroalimentare au depășit, în premieră valoarea de un miliard de

dolari fiind de 1,12 miliarde dolari SUA în anul 2014, înregistrând o creștere de 5,4% comparativ cu anul 2013. „Produsele agricultorilor moldoveni sunt cunoscute și apreciate în tot mai multe țări ale lumii, acesta fiind meritul agricultorilor, a celor, care și-au expus produsele la „Fabricat în Moldova” – a concluzionat Ministrul Agriculturii.

CODUL FUNCİAR REȚINE DEZVOLTAREA AGRICULTURII

Actualul Cod Funciar (CF) nu corespunde cerințelor și reține dezvoltarea agriculturii, consideră viceministrul Agriculturii și Industriei Alimentare, Gheorghe Gaberi. Funcționarul a declarat că CF este un fel de „Constituție pentru agricultori” și atunci când nu este funcțional, apar multiple probleme. Potrivit lui, astăzi ne ghidăm de prevederile CF adoptat în 1991, la care s-au operat doar câteva amendamente și completări. „Pe când situația din țară s-a schimbat și multe prevederi sunt în detrimentul, nu în avantajul agricultorilor», consideră Gaberi. În prezent, conform legii este interzisă utilizarea și activitatea gospodăriilor animale pe teritoriul localităților, însă în CF nimic nu se vorbește despre aceasta. „Trebuie să consolidăm terenurile, să

le folosim conform destinației. Pe teritoriul R. Moldova sunt multe terenuri neprelucrate, care ar putea fi folosite. Pe lângă minister a fost creat un grup de lucru, care elaborează un nou CF. În curând vor începe consultările cu reprezentanții autorităților locale și mediului academic”, a spus Gaberi.

El a relatat că la Ministerul primește multe adresări de la agricultori, drepturile căror sunt limitate. „În multe țările din Europa există gospodării agricole reale. Sunt terenuri, iar în mijloc casa fermierului. Noi însă nu avem așa ceva, deoarece este interzis prin lege. Fermierii noștri sunt nevoiți zilnic să parcurgă zeci de kilometri de la casă până la terenuri. Este incorect și această problemă trebuie soluționată”, a spus vice-ministrul.

STATUL, PEA PUȚIN INTERESAT DE DEZVOLTAREA AGRICULTURII

Statul nu a acordat sprijin corespunzător agricultorilor, deoarece nu este interesat de dezvoltarea sectorului agricol, consideră ministrul Agriculturii și Industriei Alimentare, Vasile Bumacov. Solicitat de Agenția „Infotag”, el a spus că una din importanțele inițiative ale Ministerului a fost crearea fondului garantat de sprijinire a tinerilor fermieri, însă Guvernul „a înghețat-o». Conform proiectului, tinerii fermieri ar putea beneficia de ajutor financiar pentru realizarea diferitor proiecte, deoarece nu au putut lua credit de la bancă în lipsa gajului.

„Am lucrat în comun cu Fondul Internațional al Dezvoltării Agriculturii (IFAD), care a fost dispus să acorde 200 mii de euro pentru implementarea

proiectului. De asemenea, s-au purtat negocieri cu alte structuri financiare. Din păcate, nu am primit sprijinul cuvenit, deoarece nimănui nu-i pasă de agricultură”, s-a plâns Bumacov.

Potrivit spuselor sale, în alte țări asemenea proiecte aduc rezultate substanțiale, ceea ce ar trebuie să devină un exemplu și pentru Moldova. „România are experiență bună de implementare a unor asemenea mecanisme de sprijinire a agriculturii. Am putea să ne folosim de informația existentă, dar Guvernul a preferat să înghețe proiectul. În pofida multelor promisiuni din partea conducerii țării, agricultura niciodată nu a fost o prioritate pentru stat și trebuie să recunoaștem aceasta», a spus Bumacov.

COLABORARE ÎNTRE CHINA ȘI MOLDOVA

Vice ministrul Agriculturii și Industriei Alimentare, Vlad Loghin a avut o întrevedere cu membrii delegației, condusă de Yu Danhua, Director al Agenției Comerț Extern și Cooperare Economică din Ningbo, Republica Populară Chineză. Scopul vizitei reprezentanților agenției chineze a fost cel de informare și antrenare a agenților economici moldoveni pentru a participa la Expoziția specializată

de produse fabricate în țările din Europa Centrală și de Sud-Est, care se va desfășura în perioada 08-12 iunie 2015, la Ningbo, Republica Populară Chineză.

Un alt subiect pus în discuție a fost cel privind examinarea posibilităților de fondare a unei platforme expoziționale permanente de produse moldovenești la Ningbo, Republica Populară

Chineză. Părțile au discutat despre perspectivele de cooperare în domeniul agroindustrial dintre țara noastră și regiunea Ningbo, preponderent în sectorul vitivinicol, zootehnic, de procesare a fructelor și legumelor, precum și inițierea unor alte proiecte de interes comun etc. În cadrul dialogului Loghin a consemnat dinamica pozitivă înregistrată în fluxul comercial de produse agroalimentare. Totodată, a reiterat interesul Ministerului Agriculturii în extinderea cooperării moldo-chineze și stabilirea unor legături directe cu structurile interesate din Ningbo, Republica Populară Chineză. Partea chineză s-a arătat interesată de importul vinurilor moldovenești, de stabilirea relațiilor de cooperare de lungă durată cu companiile vinicole din Moldova.

PRODUCĂTORII AGRICOLI PARTICIPĂ LA „PROD-EXPO 2015”

În perioada 09-13 februarie la Moscova se desfășoară unul din cele mai mari forumuri din Federația Rusă, „Prod - Expo 2015”, eveniment care reprezintă sfera produselor alimentare și băuturilor. Potrivit unui comunicat de presă al MAIA, în condițiile unor multiple sancțiuni economice impuse de Rusia țării

noastre, în anul curent, producătorii din Moldova au ales un alt mod de participare, fără organizarea standurilor reprezentative.

Având în vedere că forul este gazda reprezentanților a 64 țări din Europa, Asia, Africa, America de Sud și cea de Nord, precum și Australia, acesta reprezintă o platformă opor-

tună pentru elaborarea unor noi decizii de business. Realizarea lor ar contribui, o dată în plus, la diversificarea piețelor pentru produsele moldovenești. Majoritatea agenților economici din Moldova au participat activ la întreveneri, conferințe și alte evenimente de promovare a produselor alimentare și băuturilor.

ANSA VEGHEAZĂ ASUPRA SIGURANȚEI ALIMENTARE

Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) este responsabilă de siguranța alimentară, monitorizează și verifică respectarea cerințelor relevante ale legislației privind siguranța alimentelor de către operatorii din businessul alimentar pe întregul lanț alimentar. În acest scop, ANSA practică un sistem de controale oficiale și alte activități, inclusiv comunicarea către public a siguranței și riscului produselor alimentare și hranei pentru animale, supravegherea siguranței alimentelor și alte acțiuni de monitorizare trasabilitatea produselor alimentare – de la fermă la furculiță.

Angela CHIRIAC,
șefa Direcției
supravegherea
comerțului, distribuției
și consumul produselor
alimentare din cadrul
ANSA

fost înaintate 555 procese verbale în instanța de judecată, dintre care 82% au fost câștigate. În perioada menționată, au fost prelevate 11171 probe pentru laborator, dintre care 171 s-au dovedit neconforme, iar circa 81077,33 kg de produse alimentare, care nu corespundeau cerințelor de siguranță au fost distruse.

CELE MAI FRECVENTE ÎNCĂLCĂRI

La compartimentul care vizează condițiile de funcționare a unităților din domeniul alimentației publice sunt mai multe condiții care trebuie respectate. Astfel, spațiile de lucru trebuie să fie de mărime corespunzătoare, încât activitatea să se desfășoare în condiții de producție și igienă adecvate. Proiectarea și amenajarea fluxurilor tehnologice trebuie să se facă în așa fel încât să se evite încrucișările (materii prime cu semifabricate și cu produse finite,

zonele salubre cu cele insalubre) pentru evitarea contaminărilor. Plafoanele și accesoriile suspendate trebuie să fie ușor de curățat și de dezinfectat, să evite acumularea de murdărie, condensarea, apariția mușgaiului și căderea accidentală de diferite particule.

Este necesar un sistem de ventilație pentru evacuarea aburului și a vaporilor de apă. Temperatura și umiditate

pentru colectarea și evacuarea deșeurilor din spațiile de producție. Pentru depozitarea detergenților, dezinfectanților sau a altor substanțe periculoase și pentru instrumentele de curățire și întreținere este necesară o cameră/dulap cu destinație specială. Rampele/ platformele de recepție a produselor alimentare trebuie să fie amenajate corect.

În cadrul controalelor efectuate, au fost consta-

condițiilor de prelucrare a acestora. De asemenea, în unele întreprinderi lipsesc procedurile de igienizare: manipularea igienică a produselor, procedura pentru vizitatori, separare între zone și încăperi, marcarea și identificarea spațiilor, lipsa de certificate care atestă calitatea apei folosită pentru producerea produselor alimentare. La fel lipsesc documente și fișe de monitorizare a operațiunilor

tic de Control).

În unitățile de comerț cele mai des întâlnite încălcări sunt: lipsa etichetării produselor fabricate pentru consum; nerespectarea temperaturilor în frigider, precum și în depozite unde se păstrează alimentele; lipsa programelor de igienizare și a rezultatelor de laborator la probele de sanitație recoltate.

Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor își propune în primul rând să prevină neconformitățile din domeniul siguranței alimentelor prin acțiuni de informare. Acestea au drept scop responsabilizarea tuturor beneficiarilor: producătorii și distribuitorii să utilizeze bunele practici în activitatea lor, iar consumatorul să-și cunoască drepturile și să procure produse doar din locurile autorizate. În acest context au fost organizate seminare de informare pentru agenții economici și publicate articole în presă pentru sensibilizarea opiniei publice și schimbarea comportamentului beneficiarilor.

Operatorii din businessul alimentar sunt responsabili, pe întregul lanț alimentar, în cadrul întreprinderilor de sub controlul lor, ca produsele alimentare să îndeplinească cerințele legislației privind siguranța alimentelor care sunt relevante pentru activitățile lor și sunt obligați să verifice îndeplinirea acestor cerințe.

relativă corespunzătoare. În spațiile de lucru și toalete, robinetele nu trebuie acționate manual. Spațiile frigorifice trebuie să poată monitoriza temperatura pentru materii prime perisabile, produse semifabricate și alimente gata pentru consum. Este necesară existența containerelor speciale, cu capac, din materiale ușor de curățat și dezinfectat,

tate numeroase încălcări. Având în vedere cerințele de mai sus, unitățile de alimentație publică deseori nu dispun de încăperi corespunzătoare, cu suprafața necesară și suficientă pentru depozitarea materiilor prime, produse semifinite și finite, cu respectarea criteriilor de compatibilitate. Lipsa de spații pentru pregătirea ouălor cu respectarea

de producere, proceduri pentru controlul dăunătorilor (insecte, rozătoare, etc) și evidența acțiunilor și rezultatelor DDD, lipsa unui plan de implementare a Principiilor HACCP (Analiza pericolului și punctele critice de control), împreună cu aplicarea bunelor practici de igienă, lipsesc proceduri eficiente de monitorizare a fiecărui PCC (Punct Cri-

CARNE DE PORC ȘI BOVINE, FĂRĂ ACTE

La 10 februarie curent, în jurul orei 06:00, la intersecția străzilor Tighina și Mitropolit Varlaam din capitală, inspectorii de patrulare au stopat pentru verificări un autovehicul de model „Ford Transit”. La volanul acestuia era un bărbat de 30 de ani, care transporta carne de porc ce urma să fie vândută în Piața centrală din Chișinău. La rugămintea polițiștilor de a prezenta actele, bărbatul a arătat documente pentru 280 de kg de carne, pe când în mașină avea aproape o tonă. Bărbatul a fost escortat

la Inspectoratul de Poliție al sectorului Centru din capitală pentru audieri, tot acolo fiind dus mijlocul de transport încărcat cu carne. Potrivit șoferului, carnea a fost colectată de la mai multe persoane, din diferite localități ale țării. Poliția stabilește toate circumstanțele cazului respectiv.

Un alt caz a avut locul la 9 februarie curent în satul Copăcenii, raionul Sângerei. Inspectorii de patrulare au stopat pentru verificări o mașină de marca „Mercedes”. La volan era un bărbat de 29 de ani, originar din

localitatea Brânzeni, raionul Telenești, care transporta 7 bovine, estimate la 35 000 de lei. Conducătorul auto nu avea niciun act la el, care să confirme proveniența mărfii. Tot ce a putut declara acesta era că animalele au fost luate de la o fermă din satul Chițcani, raionul Telenești și urma să ajungă cu ele la o altă fermă situată în localitatea Rădoia din raionul Sângerei. Conducătorul auto a fost condus la Inspectoratul de Poliție din Sângerei, pentru a putea fi stabilite toate circumstanțele legate de acest caz.

SOLICITAȚI ÎNTOARCEREA BANILOR PENTRU MEDICAMENTE

Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM) solicită cetățenilor să contacteze serviciul telefonic Linia Verde al instituției - 0 800 99999, în caz că pe durata tratamentului, spitalul unde sunt internați, nu dispune de medicamentele necesare. Apelul vine după ce mai mulți cetățeni moldoveni s-au plâns autorităților că sunt nevoiți să cumpere medicamente, pe motiv că spitalele nu dispun de strictul necesar. Criza medicamentelor în spitale a început încă în luna ianuarie, când companiile farmaceutice au refuzat să pună la dispoziția instituțiilor medicale medicamentele necesare, din cauza devalorizării leului.

Spitalele din țară duc lipsă de medicamente încă de la începutul anului curent. Inițial multe instituții au negat faptul că ar exista această problemă, ulterior au confirmat acest fapt. Responsabili din cadrul Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, au declarat pentru presă că din cauza deprecierei leului companiile farmaceutice care au câștigat licitațiile și sunt obligate să asigure instituțiile medicale spitalicești din țară cu medicamente, refuză să facă acest lucru, deoarece suportă pierderi.

Potrivit funcționarilor din cadrul CNAM în spitale, consultațiile și investigațiile pentru stabilirea diagnosticului, tratamentul, îngrijirea, medicamentele, cazarea și alimentarea pentru persoanele asigurate, sunt achitate din fondurile de asigurare medicală obligatorie. Pacientul căruia i se cere să procure anumite medicamente, urmează să păstreze bonul de plată. Cu acesta trebuie să

facă o solicitare către administrația instituției medicale pentru a-i fi restituită suma. Solicitarea respectivă poate fi adresată și agențiilor teritoriale ale CNAM.

CRIZA MEDICAMENTELOR ESTE ASCUNSĂ

Problema livrării medicamentelor în spitale a fost discutată zilele trecute în cadrul Comisiei parlamentare pentru protecție socială, sănătate și familie, membrii căreia au menționat că Ministerul Sănătății (MS), Agenția Medicamentului și CNAM nu au întreprins măsurile convenite pentru asigurarea spitalelor cu cantitatea necesară de preparate medicamentoase.

În cadrul unei emisiuni televizate, premierul Iurie Leancă recunoaște că a fost mințit de funcționarii din Sănătate, precum că criza medicamentelor a fost rezolvată, lucru care în realitate

nu s-a întâmplat. Premierul a aflat din presă că situația nu s-a rezolvat de fapt, pentru că au ajuns să-l sune chiar și pacienții. În urma unor controale pe care le-a trimis, s-a constatat că informațiile oferite de responsabilii Ministerului Sănătății nu corespund nici pe departe cu situația reală. „S-a dovedit că tot ce se raportează este o informație distorsionată. Trebuie să batem cu băta, să mai băgăm la închisoare. Nu ne mai putem aștepta la corectitudine de la funcționarii noștri”, a adăugat Iurie Leancă, vizibil indignat de atitudinea funcționarilor de la minister.

„DIFICULTĂȚI MAJORE” NU EXISTĂ

În cadrul Comisiei parlamentare unde s-a discutat

problema, viceministrul Sănătății, Mihai Ciobanu, a declarat că din cauza deprecierei valutei naționale, agenților economici, care importă medicamente, nu le este avantajos să le livreze conform prețurilor precedente. Pentru soluționarea acestei probleme ar trebui de revizuit și perfecționat mecanismele achizițiilor publice, și anume, prețul preparatului să fie stabilit în valută străină, propune acesta. Potrivit viceministrului, o altă soluție pentru asigurarea spitalelor cu cantitatea necesară de medicamente este anularea TVA de 8% la importul preparatelor, ceea ce va permite ca cheltuielile să fie acoperite parțial. Totuși, preciza responsabilul, în pofda problemelor existente, dificultăți majore în asigurarea spitalelor cu medicamente nu există.

Deputații, membri ai Comisiei au declarat în ca-

drul ședinței că informația prezentată de viceministru nu corespunde situației reale. Secretarul comisiei, deputatul Gheorghe Brega susține că în principalele spitale de stat lipsesc lucrurile elementare. Potrivit lui, în Spitalul de Urgență lipsesc seringi, sisteme pentru transfuzii, perfuzii, mănuși, diclofenac. O situație similară poate fi observată și la Spitalul de Psihiatrie și Oncologic. „Pentru ce se mai duc acolo pacienții? Dacă pentru ei nu sunt medicamente, mai bine să stea acasă”, s-a indignat Brega.

Deputatul Valentina Stratan, a fost nemulțumită de faptul că instituțiile de stat nu au demonstrat interes corespunzător față de soluționarea acestei probleme. Potrivit ei, agenții economici care încalcă contractul de livrare a medicamentelor, nu mai trebuie să participe la licitații.

La începutul săptămânii, la Ministerul Sănătății s-a discutat din nou situația din spitale. S-a constatat că ultimele tendere pentru importul medicamentelor necesare s-au desfășurat în luna septembrie. Conform condițiilor stabilite, furnizorii sunt obligați să asigure importul de medicamente la prețurile care au fost stipulate în contractele respective în lei. Însă din luna septembrie dolarul s-a scumpit semnificativ și importatorilor nu le este convenabil să activeze în pierdere. Viceministrul Mihai Ciobanu a recunoscut, în sfârșit, că jumătate dintre spitale se confruntă cu un deficit de medicamente, însă nu se poate vorbi despre o lipsă totală de leacuri. „Este necesar de modificat regulile și sistemul de achiziție a medicamentelor, în caz contrar situația se va repeta și în viitor. Ne vom adresa cu această propunere tuturor ministerelor și structurilor interesate”, a precizat funcționarul.

Șeful Agenției Medicamentului, Alexandru Coman, a insistat că problema deficitului trebuie soluționată prin onorarea obligațiilor contractuale de către furnizori. „Există o procedură de lungă durată. Contractele sunt încheiate, urmează ca acestea să fie executate. Pentru pozițiile neacoperite s-a anunțat licitația repetată, în speranța că se vor găsi ofertanți. În caz contrar vom achiziționa prin alte măsuri și anume procurări directe de la producători”, a mai specificat Coman.

OBICEIURI CARE VĂ FERESC INIMA DE BOLI

Bolile de inimă reprezintă principala cauză de mortalitate la nivel mondial. Factorul genetic are un rol aparte în apariția bolilor de inimă. Însă, potrivit specialiștilor, există obiceiuri sănătoase pe care dacă le urmărim, putem reduce semnificativ riscul de a suferi o boală de inimă.

Consumați zilnic alimente bogate în fibre. Acestea au un rol esențial pentru corp, ele reducând colesterolul rău, tensiunea arterială și grăsimea de pe burtă. Prin urmare, ele scad semnificativ riscul de a suferi de boli cardiovasculare. Potrivit unui

studiu, persoanele care au consumat zilnic fibre din fructe proaspete și cereale integrale și-au redus riscul de a face boli de inimă cu aproximativ 20% spre deo-

sebite de cealaltă categorie care a avut un consum foarte mic de fibre. Sfatul specialiștilor este să consumați în fiecare dimineață la micul dejun un bol de

terci de ovăz cu nuci și fructe.

Mentineți-vă la o greutate corporală normală. Depuneți eforturi serioase pentru a scăpa de surplusul de kilograme care vă îmbolnăvește inima. Alegeți alimente sănătoase, hipocalorice care vă ajută să slăbiți și evitați mesele copioase luate seara târziu. Chiar și câteva kilograme pot să îmbunătățească sănătatea inimii. În plus, pierderea grăsimii din jurul abdomenului este cel mai bun lucru, deoarece are un impact semnificativ asupra inimii.

Practicați mișcarea cu regularitate. Ea este foarte

importantă pentru menținerea sănătății inimii. Atenție însă, nu este nevoie de sport de performanță, ci mai degrabă de mișcare ușoară practică cu regularitate! Faceți cel puțin 30 - 45 de minute de activitate fizică pe zi.

Limitați consumul de carne roșie și mezeluri. Specialiștii avertizează că un studiu efectuat recent arată că persoanele care consumă zilnic 110 grame de carne roșie își măresc cu 30% riscul de a suferi de boli de inimă, comparativ cu cei care consumă această cantitate de carne roșie pe săptămână. Ace-

lași lucru este valabil și pentru mezelurile procesate din comerț, avertizează un studiu efectuat de Institutul Național American de Cancer. Acestea cresc riscul de boli cardiovasculare, măresc colesterolul și riscul de a face diabet sau cancer la colon.

Consumați alcool cu moderație. Cercetările au demonstrat că un consum moderat de alcool zilnic ajută inima, protejând-o de boli. Ba mai mult, se pare că o cantitate mică de alcool consumată zilnic are un rol semnificativ în creșterea nivelului de colesterol bun.

DRONELE AGRICOLE TRANSFORMĂ AGRICULTURA TRADIȚIONALĂ

Dronele trec rapid de la sistemul militar la agricultură, în vederea acordării sprijinului necesar fermierilor în supravegherea culturilor întinse, revoluție care contribuie la economisirea unor sume impresionante, precum și la revoluționarea agriculturii tradiționale spre agricultura inteligentă. Specialiștii prognozează că o mare parte din dronele viitorului se preconizează că vor intra în posesia agricultorilor, urmând să domine spațiul de deasupra terenurilor agricole.

Popularitatea tot mai mare a dronelor agricole are ca și cauză creșterea gradului de tehnologizare a agriculturii, extinderea culturilor, precum și comasarea terenurilor la care se va ajunge în viitorul apropiat, agricultura tradițională lăsând locul agriculturii inteligente a viitorului. Reprezentantii unor asociații care reprezintă producătorii și utilizatorii de drone și alte echipamente robotizate, susțin că 80% din piața comercială de drone va fi destinată pentru utilizarea în domeniul agricol. În acest context, folosirea dronelor comerciale în Statele Unite ale Americii se estimează că va duce la apariția a mai mult de 100.000 de locuri de muncă și la un venit de aproape o jumătate de miliard de dolari. În statul Iowa, cel mai mare

cultivator de porumb și cel de al doilea cultivator de soia din SUA, s-ar putea înregistra o creștere de 1.200 de noi locuri de muncă și aport de 950 milioane dolari în următorii zece ani prin folosirea dronelor în agricultură.

PENTRU CE SE FOLOSESC DRONELE

Dronele pot fi utilizate pentru eficientizarea și modernizarea agriculturii. „Aplicațiile dronelor în agricultură sunt nelimitate, chiar în aceste timpuri”, a declarat Kevin Price, fost profesor universitar care s-a alăturat unei companii care vinde drone agricole și, totodată, analizează datele colectate de acestea cu privire la culturile de porumb, soia, precum și

alte culturi de câmp.

Potrivit specialistului, prin intermediul dronelor agricole, cultivatorii „vor putea vedea evoluția culturilor și vor fi în măsură să monitorizeze culturile agricole pe care le dețin în moduri în care nu era posibil până la introducerea acestor drone. În următorii 10 ani, aproape fiecare fermă va fi dotată cu o dronă agricolă, care va sprijini esențial cultivatorii”. Astăzi, sateliții, avioanele cu echipaj uman, precum și observarea directă reprezintă principalele modalități ale agricultorilor pentru monitorizarea culturilor deținute. Aceste metode, de multe ori, pot fi mari consumatoare de timp sau se pot dovedi metode incomplete în ceea ce privește colectarea datelor care pot necesita perioade lungi de timp pentru procesare și analiză. Prin urmare,

poate fi dificil sau chiar imposibil pentru un agricultor să reacționeze la apariția unei probleme în cultura pe care o deține, cum ar fi cazul unui focar de dăunători, înainte de a fi prea târziu și întreaga cultură să fie compromisă sau costurile pentru intervenție să fie prea mari.

Dronele, care au costuri ce variază între 2.000 dolari până la aproximativ 160.000 dolari pentru un dispozitiv de tip militar, sunt echipate cu camere cu infraroșu, senzori și alte tehnologii controlate de un pilot situat pe teren.

Cheltuiala privind achiziționarea unei drone agricole poate fi mare la prima vedere, dar susținătorii tehnologiei spun că datorită datelor pe care le colectează – de la identificarea problemelor privind diferitele insecte în culturile agricole, lipsa de apă în sol, evaluarea randamentului culturilor sau depistarea unor dăunători – pot aduce beneficii mult mai mari, raportate la perioade mai mari de timp, în ceea ce reprezintă recuperarea investițiilor făcute de agricultori.

Totodată, agricultorii pot utiliza dronele agricole pentru a adapta utilizarea inteligentă a pesticidelor, erbicidelor, îngrășămintelor folosind aplicațiile tehnologice în vederea asigurării necesarului pentru cultura agricolă, în toate etapele de dezvoltare, asigurând cu precizie aportul

de substanțe nutritive, precum și necesarul de protecție al culturii, economisind banii cultivatorilor prin reducerea risipei.

PLUSURILE UTILIZĂRII DRONELOR

Utilizarea dronelor agricole pentru supravegherea culturilor poate influența major productivitatea culturilor agricole și minimizarea costurilor de monitorizare a culturilor prin alte tehnologii. Printre beneficiile utilizării dronelor în agricultură pot fi enumerate: creșterea randamentului culturilor agricole; limitarea pierderilor prin identificarea problemelor apărute în culturile agricole în timp util; economisirea timpului; monitorizarea întregii culturi; maximizarea randamentului privind realizarea investițiilor viitoare; accesul la informațiile de care aveți nevoie în timp util pentru intervenție rapidă; ușurința utilizării acestei tehnologii; cartografierea integrată a terenurilor agricole; stabilirea cu exactitate a hotarelor culturilor; recepționarea imediată a informațiilor legate de starea de sănătate a culturilor prin intermediul funcțiilor dezvoltate de drone; mecanismele de siguranță în exploatarea dronelor împun revenirea întotdeauna la locația originală de decolare.

GRÂUL PENTRU EGIPT, BLOCAT ÎN PORTURILE RUSEȘTI

De la 1 februarie Rusia aplică taxa pentru exporturile de grâu, iar numeroase vapoare încărcate cu zeci de mii de tone de grâu pentru Egipt, cel mai mare importator mondial, sunt blocate în porturile rusești de la Marea Neagră. Pentru a evita taxa pe exporturile de grâu, traderii s-au grăbit să facă livrările către cumpărători. Numai că au întâmpinat probleme și cu aprovizionarea. „Este o problemă serioasă în Rusia. Avem un vas pe care am încărcat doar 23.000 de tone până acum. Nu vom reuși să ducem toată marfa la bord deoarece niciun tir nu se deplasează către port”, au declarat reprezentanții unui trader pentru Reuters.

Unul dintre factorii care au blocat exporturile este decizia Moscovei de a impune o serie de restricții, cum sunt monitorizarea strictă a calității grânelor exportate. Traderii care nu au reușit să facă livrările până la 1 februarie vor

avea pierderi serioase, în contextul în care taxa pe exportul de grâu va fi de 15% din valoarea prețului la vamă, plus 7,5 euro și nu va putea fi mai mică de 35 de euro pe tonă. Taxa pe exportul de grâu va fi menținută până pe 30 iunie 2015.

De asemenea, reprezentanții autorității statale din Egipt care se ocupă de importuri (GASC) au declarat că nu vor suporta niciun cost adițional. Deciziile Rusiei ar putea conduce la creșterea prețurilor la cereale.

CHINEZII CUMPĂRĂ PODGORII DE RENAME DIN FRANȚA

Antreprenorul chinez James Zhou a cumpărat domeniul viticol Chateau Renon, din Tabanac, regiunea Bordeaux, potrivit brokerului imobiliar Michael Baynes. Afacerea a fost încheiată prin două tranzacții, în urma cărora podgoria cu un bogat trecut istoric, a revenit sub controlul lui James Zhou. Podgoria are o suprafață de 8 hectare. Castelul datează din 1802 și dispune de o suprafață de

peste 5 hectare de parcuri și grădini. James Zhou intenționează ca prin această

achiziție să își lărgască opțiunile privind exporturile de vinuri către China. Va-

loarea tranzacției nu a fost dată publicității.

Investitorii din China au cumpărat peste 100 de proprietăți vitivinicole în regiunea Bordeaux, din 2010 și până în prezent. Recent, o altă companie din China a cumpărat domeniul Chateau de Birot, intrând în posesia unei proprietăți cu o suprafață de 34 de hectare, respectiv a unui castel din secolul al XVIII-lea și a 25 de hectare de podgorie.

CE METODE APLICĂ AGRICULTORII ISRAELIENI ÎN CAZUL DĂUNĂTORILOR

Pentru că alimentația specifică le impune anumite restricții drastice în ce privește comercializarea unor produse agroalimentare, specialiștii israelieni sunt nevoiți să caute metode ecologice și non-convenționale împotriva dăunătorilor.

Una dintre acestea este înlocuirea pesticidelor pentru fructe și legume cu „aspiratoarele de insecte”. Este vorba de o serie de utilaje care distrug insectele de pe plante (atât din sere, cât și de pe câmp) prin procedeul aspirării. Și cum dispozitivele de aspirare nu erau suficient de eficiente, tehnicienii au inclus – pe lângă aceste sisteme de aspirare – și unități cu jet de suflare.

Astfel, prin combinarea procedeelor de aspirare și suflare s-a reușit îndepărtarea prin extragere a unui număr mult mai mare de insecte de pe plante. Procedura de aspirare a insectelor în cazul pătrunjelului și arpagicului este foarte importantă și utilă în special la culturile certificate ecologic, unde utilizarea substanțelor chimice clasice este interzisă. Arpagicul este o plantă perenă, mică și robustă, înrudită cu ceapa. Este un produs solicitat la export, iar în ultimii ani, datorită dăunătorilor, agricultorii au întâmpinat dificultăți în realizarea de producții calitative.

WWW.AGRAVISTA.MD

TE INFORMEAZĂ LA TIMP,
OFERINDU-ȚI CELE MAI BUNE
ARGUMENTE ÎN ORICE NEGOCIERE!

MUȚI PRODUCĂTORI S-AU CONVINS
**CĂ ESTE MULT MAI GREU
SĂ VINZI PRODUSUL
LA UN PREȚ CONVENABIL,
DECÂT SĂ PRODUCI**

Federația Agricultorilor AGROinform prezintă prețurile săptămânale angro la fructe și legume pe 5 piețe din Moldova

Informația despre prețurile săptămânale o puteți accesa pe www.agravista.md 12.02.2015

Denumirea produsului	Piața agricolă Edineț			Piața angro Bălți			Piața angro Chișinău (Albișoara)			Piața agricolă Ungheni			Piața agricolă Cahul		
	minim	maxim	mediu	minim	maxim	mediu	minim	maxim	mediu	minim	maxim	mediu	minim	maxim	mediu
LEGUME															
Ardei dulce	-	-	-	-	-	-	42.00	45.00	42.00	45.00	60.00	50.00	35.00	40.00	35.00
Cartofi	1.00	1.20	1.20	1.20	5.00	2.00	2.50	4.50	2.50	2.00	6.00	4.00	4.00	4.50	4.00
Castraveți	-	-	-	32.00	35.00	32.00	32.00	33.00	32.00	28.00	38.00	32.00	30.00	35.00	30.00
Ceapă galbenă	3.00	3.50	3.50	1.80	5.00	2.50	3.50	3.50	3.50	3.00	5.00	4.00	3.50	4.00	3.50
Ceapă roșie	-	-	-	-	-	-	8.00	8.00	8.00	-	-	-			
Ceapă verde (cozi)	-	-	-	-	-	-	25.00	25.00	25.00	-	-	-			
Ciuperci Păstrăv/Veșenca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40.00	40.00	40.00			
Ciuperci Shampinion	-	-	-	-	-	-	36.00	36.00	36.00	35.00	45.00	38.00	30.00	30.00	30.00
Morcov	4.50	5.00	5.00	3.50	4.50	4.00	5.50	5.50	5.50	5.00	7.00	6.00	3.50	4.00	3.50
Pătrunjel	-	-	-	-	-	-	65.00	65.00	65.00	-	-	-	-	-	-
Praz	-	-	-	-	-	-	25.00	25.00	25.00	-	-	-	-	-	-
Ridiche neagră	4.00	5.00	4.50	3.50	5.00	4.00	4.00	4.00	4.00	5.00	6.00	6.00	3.50	3.50	3.50
Roșii de seră	-	-	-	-	-	-	28.00	28.00	28.00	28.00	35.00	30.00	25.00	30.00	25.00
Roșii de câmp	-	-	-	28.00	34.00	30.00	-	-	-	-	-	-			
Salată	-	-	-	-	-	-	85.00	85.00	85.00	-	-	-			
Sfeclă de masă	4.00	4.50	4.00	3.00	3.50	3.50	4.00	4.00	4.00	5.00	5.00	5.00	4.00	4.00	4.00
Usturoi	-	-	-	20.00	25.00	20.00	40.00	40.00	40.00	30.00	35.00	35.00	25.00	25.00	25.00
Varză	4.50	6.00	5.50	4.00	4.50	4.00	4.50	5.00	4.50	5.00	7.00	6.00	5.00	5.00	5.00
Varză broccoli	-	-	-	-	-	-	55.00	55.00	55.00	-	-	-	-	-	-
Varză conopidă	-	-	-	-	-	-	38.00	38.00	38.00	40.00	40.00	40.00	-	-	-
Varză de pechin	-	-	-	-	-	-	14.00	14.00	14.00	20.00	25.00	25.00	15.00	18.00	15.00
Varză roșie	-	-	-	7.00	7.00	7.00	8.00	10.00	8.00	-	-	-	-	-	-
Vinete	-	-	-	-	-	-	45.00	45.00	45.00	-	-	-	-	-	-
FRUCTE															
Banane	-	-	-	-	-	-	25.50	25.50	25.50	-	-	-	20.00	20.00	20.00
Căpșune	-	-	-	-	-	-	50.00	50.00	50.00	-	-	-	-	-	-
Grepfrut	-	-	-	19.00	19.00	19.00	18.00	18.00	18.00	-	-	-	-	-	-
Lămâi	-	-	-	21.00	21.00	21.00	22.00	23.00	22.00	-	-	-	22.00	25.00	22.00
Mandarine	-	-	-	17.00	20.00	17.00	15.00	15.00	15.00	-	-	-	18.00	18.00	18.00
Mere	3.00	4.00	3.50	2.50	4.00	3.00	2.50	4.00	3.00	3.50	5.00	4.00	4.00	4.00	4.00
Mere Golden	5.00	6.00	5.00	3.50	4.50	4.00	5.00	7.00	6.50	5.00	12.00	10.00	5.00	5.00	5.00
Mere Idared	3.00	3.50	3.50	3.00	3.00	3.00	4.00	4.50	4.00	5.00	7.00	6.00	4.00	4.00	4.00
Mere Richard	-	-	-	4.50	4.50	4.50	8.00	10.00	8.00	6.00	12.00	10.00	5.00	5.00	5.00
Miez de nucă	110.00	135.00	125.00	-	-	-	-	-	-	65.00	140.00	130.00	-	-	-
Pere	-	-	-	-	-	-	13.00	15.00	13.00	-	-	-	-	-	-
Piersici	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Portocale	-	-	-	-	-	-	16.00	20.00	16.00	-	-	-	18.00	20.00	18.00
Prune uscate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30.00	35.00	35.00	-	-	-
Struguri albi de masă	-	-	-	23.00	24.00	24.00	30.00	30.00	30.00	25.00	25.00	25.00	-	-	-
Struguri de masă Moldova	-	-	-	25.00	25.00	25.00	22.00	25.00	22.00	10.00	15.00	15.00	-	-	-
Struguri roșii de masă	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8.00	25.00	15.00	-	-	-

CALENDAR

ACTIVITĂȚILE DIN AGRICULTURĂ

ÎN LUNA MARTIE

Creșterea temperaturii în luna martie (luna „măr-țișorului” sau luna echinocțiului de primăvară) are ca efect principal reluarea vegetației culturilor de toamnă. În principal, dacă consistența solului o permite, în cazul culturilor de câmp se declanșează însămânțările de primăvară pe terenurile libere. La culturile viticole și pomicole, prima perioadă a lunii martie este destinată aplicării tratamentelor fitosanitare restante și aplicării în sol a îngrășămintelor organice.

CULTURI DE CÂMP:

- se continuă îngrijirea culturilor de toamnă și aplicarea de îngrășămintă chimice dacă este cazul;
- suprafețele nearate se curăță de resturile vegetale (paie, coceni) și se nivelează solul;
- se face aprovizionarea cu îngrășămintă organice și se administrează în sol bălegarul pentru culturile ce urmează să fie însămânțate;
- în funcție de vreme începe însămânțarea unor culturi: grâu, orzoaica de primăvară, mazăre, lucerna, trifoi;
- în zonele unde temperatura urcă peste 3 grade Celsius se poate semăna sfecla de zahăr și de nutreț precum și plantele aromatice precum coriandrul sau anasonul;

ZOOTEHNIE:

- se asigura necesarul de furaje, apă și se completează sau se suplimentează în funcție de situație;
- se repară utilajele, echipamentele și instrumentarul de lucru. Se stabilește programul pentru perioada următoare și necesarul de personal suplimentar;
- se reface stocul de medicamente și alte produse de uz veterinar necesar întreținerii animalelor;
- în fermele de caprine și ovine trebuie acordată atenție protecției iezilor și mieilor împotriva precipitațiilor și umezelii. Se va asigura cantitățile de

furaj, concentrate și fân de cea mai bună calitate mieilor și iezilor în vârstă de peste 10 zile;

- se aplica măsurile sanitar – veterinare prevăzute de circumscripția sanitar – veterinară.

POMICULTURĂ:

- în prima perioadă a lunii martie se aplică tratamentele fitosanitare restante din lunile de iarnă;
- se execută lucrările de tăieri de rodire și de formare a coroanei la pomii tineri;
- se execută fertilizarea solului în livezi, conform calendarului anual stabilit;
- când solul este zvântat, se realizează o afânare superficială a solului în vederea menținerii unei cantități cât mai mari din apă. Lucrarea se execută cu grapa sau cultivatorul;
- se execută plantarea de primăvară a pomilor și arbuștilor fructiferi.

LEGUMICULTURĂ:

- se realizează verificarea periodică a legumelor din spațiile de depozitare puse la păstrare în decada anterioară;
- se actualizează graficul de activități și se sta-

bilește necesarul de personal pentru perioada care urmează;

- se eliberează terenul de resturi vegetale și se zvântă pământul dacă este necesar;
- stocurile de produse legumicole din silozuri sunt pregătite pentru comercializare sau distribuție;
- se seamănă în solarii și răsadnițe ultimele soiuri de tomate, ardei și vinetele. Se efectuează lucrările de întreținere a răsadurilor mai timpurii.

VITICULTURĂ:

- se continuă lucrările neefectuate în luna februarie din cauza vremii nefavorabile;
- se inventariază utilajele și instrumentarul de lucru, se cumpără piesele de schimb necesare și se fac reviziile la termen;
- se realizează tăierile tehnologice și scoaterea coardelor tăiate din vie;
- se verifică și se repară sistemul de susținere pentru viile pe rod;
- se leagă coardele de rod pe materialul de susținere pentru a evita pierderea sevei și pentru a nu întârzia vegetația;

GRĂDINA ȘI FLORI:

- se asigură stocul de fertilizanți și îngrășămintă;
- se face revizia instalației de irigație;
- de îndată ce solul poate fi lucrat, dar înainte ca mugurii să se umfle sau să se fi deschis, se pot muta arbuștii;
- pentru lucrări întârziate se pot aplica fertilizanți de tip acid pentru arbuștii din grădină dacă este cazul;
- se începe procedura de stropire a trandafirilor împotriva „pătării negre”.

APICULTURĂ:

- se verifică și se curăță atent stupii eliminând albinele moarte;
- se realizează inventarul apicol: stupi, elemente de stupi, colectoare de polen și propolis, rame și altele;
- se verifică atent stupii pentru a se constata dacă au existat rozătoare care au pătruns în anumite zone;

- se aplică procedura de stimulare și se supraveghează „zborul de curățire” în zilele când temperatura depășește 10 grade Celsius;
- în lipsa fagurilor cu hrană în rezervă, se așează deasupra zonei cu puiet recipiente cu șerbet de zahăr sau cu pastă de zahăr pudră amestecat cu miere.

OFERTE COMERCIALE

Perioada 1 - 12 februarie 2015

Produs / Serviciu	Preț	Cantitate	Contacte
Material săditor - arbuști de mure	25 MDL	5 000 unități	ursuvitalie@mail.ru
Puieti de Măr "Simirencu M-106"	8 MDL	2 000 unități	0683373336; gondiuvanea@mail.ru
Puieti de măr «Aida-red MM-106»	8 MDL	2 000 unități	0683373336; gondiuvanea@mail.ru
Puieti de măr "Prim-Ruj MM-106"	8 MDL	2 000 unități	0683373336; gondiuvanea@mail.ru
Puieti de măr "Hana MM-106"	8 MDL	2 000 unități	0683373336; gondiuvanea@mail.ru
Puieti de măr "Campion MM-106"	8 MDL	2 000 unități	0683373336; gondiuvanea@mail.ru
Puieti de măr "Discovery MM-106"	8 MDL	2 000 unități	0683373336; gondiuvanea@mail.ru
Puieti de măr "Red Free MM-106"	8 MDL	2 000 unități	0683373336; gondiuvanea@mail.ru
Puieti de măr "Slava MM-106"	8 MDL	2 000 unități	0683373336; gondiuvanea@mail.ru
Puieti de măr "Ioana Gored MM-106"	8 MDL	2 000 unități	0683373336; gondiuvanea@mail.ru
Puieti de măr "Discovery M-26"	8 MDL	2 000 unități	0683373336; gondiuvanea@mail.ru
Puieti de măr "Vestabel M-26"	8 MDL	2 000 unități	0683373336; gondiuvanea@mail.ru
Puieti de măr "Prim-Ruj M-26"	8 MDL	2 000 unități	0683373336; gondiuvanea@mail.ru
Puieti de măr "Simirencu M-9"	8 MDL	2 000 unități	0683373336; gondiuvanea@mail.ru
Puieti de măr "Golden Deliciu"	8 MDL	2 000 unități	0683373336; gondiuvanea@mail.ru
Puieti de măr "Aida-red M-9"	8 MDL	2 000 unități	0683373336; gondiuvanea@mail.ru
Puieti de măr "Golden M-106"	8 MDL	2 000 unități	0683373336; gondiuvanea@mail.ru
Puieti de cireș "Cordia"	10 MDL	2 000 unități	0683373336; gondiuvanea@mail.ru
Puieti de caise "Nadejda"	10 MDL	500 unități	0683373336; gondiuvanea@mail.ru
Puieti de caise "Detskii"	10 MDL	1 500 unități	0683373336; gondiuvanea@mail.ru
Puieti de prun "Stanley"	10 MDL	5 000 unități	0683373336; gondiuvanea@mail.ru
Puieti de prun "Centinar"	10 MDL	2 000 unități	0683373336; gondiuvanea@mail.ru
Puieti de prun "Pestestanka"	10 MDL	1 500 unități	0683373336; gondiuvanea@mail.ru
Baloți de lucernă	20 MDL	5 000 unități	MD-5917, s. Chetriș, raionul Fălești ; +373 259 51513, +373 69353653; jornyayion@mail.md
Porumb	2 900 MDL	500 t	MD-5931, s. Izvoare, raionul Fălești ; +373 259 69133, +373 79223655; noroc2010@rambler.ru
Grâu	3 400 MDL	100 t	MD-5931, s. Izvoare, raionul Fălești ; +373 259 69133, +373 79223655; noroc2010@rambler.ru
Floarea soarelui.	6 200 MDL	50 t	MD-5931, s. Izvoare, raionul Fălești ; +373 259 69133, +373 79223655; noroc2010@rambler.ru
Vie 10 ari	100 €	10 cap	023545255, 068408463; nikolacuc@mail.ru
Răsad de căpșuni			068150100; anushka.0406@bk.ru
Semințe de ardei Podarok	2800 lei/kg	18 kg	025224610, 068353388, 069353231
Semințe de ardei Atlant	2800 lei/kg	9 kg	025224610, 068353388, 069353231
Semințe de ardei Antei	3000 lei/kg	3 kg	025224610, 068353388, 069353231
Semințe de ceapă Holcedon	280 lei/kg	250 kg	025224610, 068353388, 069353231
cartofi pentru consum (produs eco)	4500 lei/tona	8 tone	025224610, 068353388, 069353231
morcov	6000 lei/tona	2 tone	025224610, 068353388, 069353231
Vând puieti de doi ani de agriș măscat, fără ghimpi			Rezeni, Ialoveni, 026874646, 068977170
Vând puieti de coacăză roșie			Rezeni, Ialoveni, 026874646, 068977170
Vând puieti de alune			Rezeni, Ialoveni, 026874646, 068977170
Vând puieti de mure fără ghimpi			Rezeni, Ialoveni, 026874646, 068977170
Vând puieti de magnolie			Rezeni, Ialoveni, 026874646, 068977170

Mai multe informații găsiți pe www.agravista.md

Responsabilitatea pentru veridicitatea ofertelor plasate aparține www.agravista.md

DORIȚI SĂ ÎNCEPEȚI O AFACERE

ȘI NU ȘTIȚI ÎN CE DOMENIU SĂ INVESTIȚI?

DORIȚI SĂ LUATĂ PREȚ BUN
PE PRODUCȚIA CRESCUTĂ CU MULTĂ MUNCĂ?Abonați-Vă la ziarul **AGROmedia** informIndex de abonare:
PM 21948

ȘI VEȚI PRIMI:

ABONAMENTE LA ZIARUL AGROMEDIAINFORM
POT FI PERFECTATE ÎN TOATE OFICIILE POȘTALE

- ✓ informații despre prețuri pe diferite piețe agricole din țară;
- ✓ cereri și oferte de producție agroalimentară;
- ✓ recomandări ale specialiștilor în agricultură despre:

TOATE ACESTE
LA UN PREȚ
REZONABIL
DE NUMAI**132 de lei**PENTRU
ABONAMENT
ANUAL

- creșterea legumelor în seră și câmp deschis,
- îngrijirea livezilor și viilor,
- creșterea animalelor,
- idei de afaceri profitabile argumentate economic.

PREȚURI DE ABONARE (lei)

1 lună	3 luni	6 luni	9 luni	12 luni*
12	36	72	108	132

* august vacanță

Stimați agricultori
I.P. Institutul de Fitotehnie „Porumbeni” propune semințe:

Nr. d/o	Cultura	Denumirea hibrizului	Producția boabe, la umiditatea 14%, t/ha	Densitatea optimă de semănat	Perioada de vegetație, zile	Prețul de bază, lei/kg
1	Porumb hibrid F1	Porumbeni 294	11 - 12	50 - 65	105 - 110	30
2		Porumbeni 374	12 - 13	50 - 60	110 - 115	
3		Porumbeni 458	13 - 14	45 - 55	120 - 125	
4		Porumbeni 461	13 - 15	45 - 55	112 - 118	
5		Porumbeni 375	11 - 12	50 - 65	114 - 118	
6	Tutun	Moldovenesc 456, Virginia, Burley 320, Jubileu	-	-	-	5000
7	Sorg, larbă de Sudan	Moldovenesc pitic pentru mături, Pișcevoi 1 (Soriz), Porumbeni 5 (sorg zaharat) Cernomorca	-	-	-	50
8	Orz de primăvară	Scânteia (Umbilator)	5,0 - 6,5	4,0-4,5 mln semințe germinabile	228 - 233	4

Pentru achiziționarea a 500-1000 kg porumb semințe, se va aplica o reducere 3,5%
 1000 - 2000 kg porumb semințe - 6,5%
 2000-3000 kg porumb semințe - 10 %
 3000-4000 kg porumb semințe - 15 %

Mai mult de 4000 kg porumb semințe - 25 lei /kg

Notă: Semințele Hibrizului Porumbeni 375,
indiferent de cantitatea procurată, prețul - 25 lei/kg

Adresa noastră: MD - 4836
s. Pașcani, r-l Criuleni, R. M.
Tel/Fax: (373 22) 24-55-71
e-mail: ifporumbeni@rambler.ru
www.porumbeni.md

ANUNȚ

Producerea și comercializarea semințelor și a răsadurilor de legume, tutun și bostănoase.

La comandă creșterea răsadurilor de : tomate, castraveți, ardei dulci, gogoșari, vinete, varză, harbuji, zămoși și altele pentru plantarea lor în sol protejat și în câmp deschis.

**OSEMAS SRL s. Ratuș, r. Criuleni,
Rep. Moldova, tel: 0248 35342, 069241737**

Ozonteh IMPEX S.R.L. din orașul Strășeni vă propune tractoare compacte la prețuri mici

■ Tractoare compacte japoneze de la 12 la 70 cai putere atât de mâna a doua, cât și noi

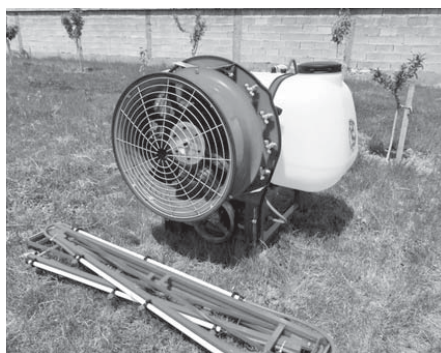

TOATE PIESELE DE SCHIMB
LA TRACTOARELE IMPORTATE

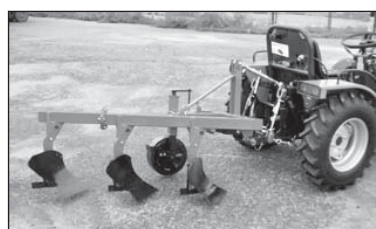
PREȚURI ACCESIBILE -
suntem importatori direcți din Japonia

■ Asistență tehnică
■ O gama largă de utilaj nou pentru aceste tractoare precum:

- Pluguri
- Stropitoare combinată (dotată atât cu ventilator pentru stropit în vie, cât și cu brațe pentru stropitul culturilor de câmp)

- Grapă cu discuri
- Cultivatoare
- Cositoare cu rotor
- Cositoare plată
- Burghiu de săpat gropi
- Remorcă simplă sau basculabilă
- Tocător de crengi

AVANTAJE:

CALITATE SUPERIOARĂ

CONSUM REDUS

TRACȚIUNE 4x4

LONGEVITATE

STARE TEHNICĂ EXCELENȚĂ

PUTERNICĂ ȘI COMPACTĂ

PREȚ MIC

Pentru comoditate tractoarele și agregatele au fost expuse pe o suprafață special amenajată ce se află în or. Strășeni la adresa: șoseaua Chișinăului 1. Terenul este amplasat exact lângă Gara Auto, pe traseul național Chișinău - Ungheni.

PENTRU INFORMAȚII SUPLIMENTARE
NU EZITAȚI SĂ NE CONTACTAȚI:

Ozonteh IMPEX S.R.L.

Mob.: 0698 98 123 - Nicolae
mob.: 0685 98 250 - Nicolae
mob.: 0698 98 987 - Ion

E-mail: ozonteh@gmail.com
www.TehnicaAgricola.md

OR. STRĂȘENI
www.tractoare.md